

Van der Aa. Bibl. v. d. Schr.

COMMENTATIO CRITICA IN HERODOTI

LIBROS I ET II

SCRIPSIT

HENRICUS VAN HERWERDEN

TRAJECTI AD RHENUM
APUD J. L. BEIJERS
MDCCCLXXXIII

oct.

7

W. oct.

1147

N. 8° 1147

COMMENTATIO CRITICA IN HERODOTUM

.....
LUGD.-BAT., TYPIS: L. VAN NIFTERIK HZ.

COMMENTATIO CRITICA IN HERODOTI

LIBROS I ET II

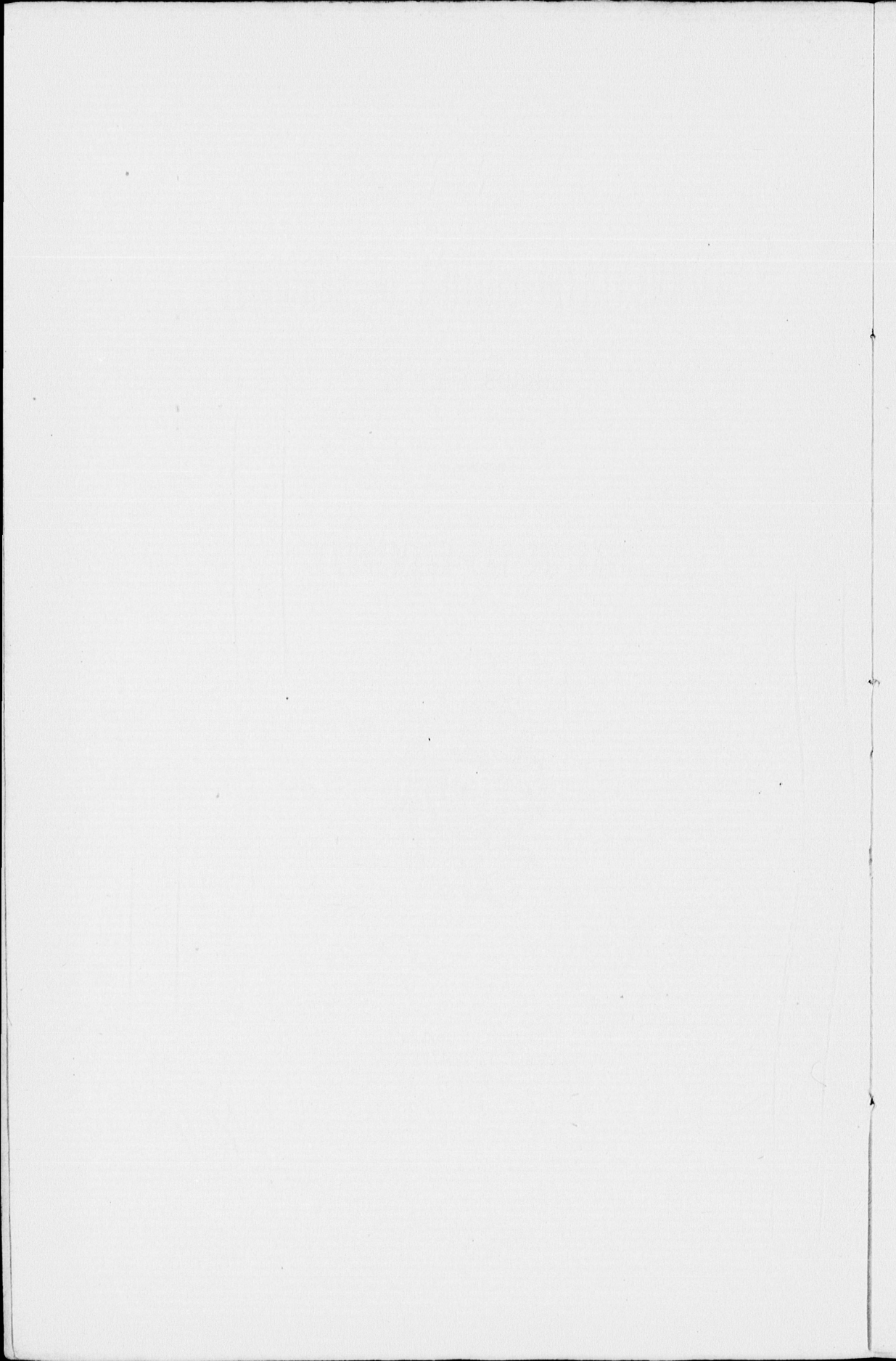
SCRIPSIT

HENRICUS VAN HERWERDEN

TRAJECTI AD RHENUM
APUD J. L. BEIJERS

MDCCCLXXXIII

Magna cum voluptate legi quae Cobetus ut solet docte, acute et diligenter in XI mo Mnemosynes volumine ad Herodotum adnotavit, et quidem eo maiore quod bona pars eorum quae ipse hucusque meum in usum collegeram et observaveram tanti critici *συνεμπτώσει* confirmatur. Cum procul a me absit tanta et immodestia et audacia ut quasi cum illo certans iam nunc quae in totum Herodoti opus animadverti publici iuris faciam, statui nunc quidem observationes quasdam cum lectoribus communicare, quae legenti pertractatos a Cobeto libros sese obtulerunt, novam scripturus commentationem, simulatque ille opus suum absolverit, post messem ut par est spicilegium.

Faciam initium a cap. IV libri primi: *σφέας μὲν δὴ τοὺς ἐκ τῆς Ἀσίας [λέγουσι Πέρσαι] ἀρπαζομένων τῶν γυναικῶν λόγον οὐδένα ποιήσασθαι*. Quae verba seclusi praeter rationem veterumque consuetudinem addita in narratione, quae inde a prooemio auctores habet eosdem Persas, procul dubio reddenda sunt ludimagistris, quibus eadem de causa Cobet p. 74 in loco I 24 tribuit *λέγουσι* in verbis *καὶ τοὺς μὲν ἀποπλέειν (-πλώειν* ubique requirit Dindorf) *ἐς Κόρινθον, τὸν δὲ δελφῖνα [λέγουσι] ὑπολαβόντα ἐξενεῖκκι ἐπὶ Ταίναρον*.

I 7. *ἦν Κανδαύλης, τὸν [οἶ] Ἑλληγες Μυρσίλου οὐνομάζουσι, τύραννος Σαρδίων*. In talibus Herodotus omittere solet articulum. Sic III 27 *ὁ Ἄπις, τὸν Ἑλληγες Ἐπαφον καλεῦσι*, IX 20 *Μασίσιος, -- τὸν Ἑλληγες Μακίσιον καλέουσι*, et alibi.

I 23. *Περίανδρος δὲ ἦν Κυψέλου παῖς οὗτος ὁ τῷ Θρασυβούλῳ*

τὸ χρηστῆριον μινύσας, ἐτυράννευε δὲ [ὁ Περικλῆς dele] Κορίνθου. τῷ δὲ λέγουσι Κορίνθιοι — ἐν τῷ βίῳ θῶμα (l. θῶμα) μέγιστον παραστῆναι, Ἄριονα τὸν Μηθυμναῖον ΕΠΙ δελφῖνος ἐξενειχθέντα ἐπὶ Ταίναρον. Et auri gratius propter sequens ἐπὶ et sententiae accommodatius videtur ΤΠΟ δελφῖνος, nam mox in cap. 24 legimus: τὸν δὲ δελφῖνα ὑπολαβόντα ἐξενεῖται ἐπὶ Ταίναρον.

I 26. ἄλλοισι ἄλλος αἰτίας ἐπιφέρων, τῶν μὲν ἐδύνατο μέζονας παρευρίσκειν, μέζονα ἐπαιτιεόμενος, τοῖς δὲ αὐτῶν καὶ φαῦλα [ἐπιφέρων]. Delendum esse ultimum participium et mente repetendum ἐπαιτιεόμενος clamat ipsa loci compositio per τῶν μὲν — τοῖσι δέ. Num autem contra libros Schaefer recte rescripserit Φλαῦρα pro φαῦλα, multum dubito. In Attica certe ambo adiectiva sic differunt, ut φαῦλος significet exilis, levis, facilis, futtilis, εὐτελής, ῥᾶδιος, οὐδενὸς ἄξιος: Φλαῦρος contra malus, κακός. Apud Herodotum quidem plerisque locis codices servant Φλαῦρος, etiam ubi alteram notionem sententia postulat, quod inde factum esse suspicor, quod grammatici Φλαῦρος Ionicum esse, φαῦλος Atticum iniuria sibi persuaserint.

I 34. τούτου δὲ ἂν τὸν Ἄτυν σημαίνει τῷ Κροίσῳ ὁ ὄνειρος, ὡς ἀπολέει μιν αἰχμῆ σιδηρέη βληθέντα. Amittendi sensu numquam H. utitur verbo ἀπολλύναι, sed summa constantia verbo quod est ἀποβάλλειν, velut III 119 extr., cum alterum semper ei sit perdere, pessumdare.

Hinc corrigere non dubito ὡς ἀπολέει μιν αἰχμῆ σιδηρέη, abiecto emblemate βληθέντα, quod adscriptum videtur ex cap. 43, ubi narratur somnii eventus: ὁ μὲν δὲ βληθεὶς τῇ αἰχμῇ ἐξέπλησε τοῦ ὄνειρου τὴν Φήμην. De eodem somnio 38 init. scribitur: ὑπὸ γὰρ αἰχμῆς σιδηρέης ἀπολέεσθαι. Cf. 39 init.

I 34. ἀκόντια δὲ καὶ δοράτια καὶ τὰ τοιαῦτα πάντα, τοῖσι χρέονται ἐς πόλεμον ἄνθρωποι. Immo δόρατα (vel potius δοῦρατα. Cf. Dindorfii comm. de dial. Her. p. XXXIV in ed. Didot. s. v. γόνυ); nam forma deminutiva, quae hic risum

movet, originem debet terminationi substantivi praecedentis.

I 32 extr. πολλοῖσι γὰρ δὴ ὑποδέξασθαι ὄλβον ὁ θεὸς προρρίζους ἀνέτρεψε. Collatis locis VI 86 et 37 expectabam ἐξέτριψε. Certius est id verbum restitutum oportere VII 120 extr., ubi editur κάκιςα πάντων ἀνθρώπων διατριβῆναι.

Iam Schweighäuser in lexico s. v. ἐκτρίβειν „videndum ne „cum nostro codice Pf. ἐκτριβῆναι sit legendum”. Rem certissimam reddit testimonium libris nostris longe antiquius, quod iuxta cum Schw. neglexit Stein, Hesychii dico, in cuius lexico legitur ex hoc ipso, ut opinor, loco: ἐκτριβῆναι ἀπολιφθῆναι (ἀπαλειφθῆναι legerim) φθαρῆναι.

I 38. πρὸς ἃν τὴν ὄψιν ταύτην τὸν τε γάμον τοι τοῦτον ἔσπευσα καὶ ἐπὶ τὰ παραλαμβανόμενα οὐκ ἀποπέμπω. Neque de suscipiendo negotio Graeci dicunt παραλαμβάνειν τι, neque non expectatur hic a Croeso, utpote sollicito de filii salute, verbum aliquod cui insit periculi notio. Tale autem est παραβάλλεσθαι, quod ex re aleatoria sumtum usurpatur de periculis adeundis, itaque punctum temporis non dubito quin codicis Florentini man. sec. et alii quidam malae notae codices praebeant veram lectionem παραβαλλόμενα, sensu passivo accipiendum = παρακινδυνεύόμενα.

I 38 extr. τὸν γὰρ δὴ ἕτερον διεφθαρμένον [τὴν ἀκοὴν] οὐκ εἶναι μοι λογίζομαι. Seclusi voces admodum mihi suspectas, quia supra cap. 34 initio scriptor satis habuit dicere τῶν ὑπεροσ μὲν διέφθαρτο, ἦν γὰρ δὴ κωφός (Cf. etiam III 155), quod Herodoto, ut apparet ex cap. 85, ubi bis vocatur ἄφωρος, non surdus est, sed mutus. Non nego mutos saepe simul surdos esse, sed parum probabile est Croesum hic minus grave malum potius commemorasse quam multo gravius, neque igitur me movet Hesychii glossa: κωφός· οὔτε λαλῶν οὔτε ἀκούων. ἐννεός (l. ἐνός), ἀσθενής. Vox venit producta vocali a κόπτω (tundo), ut κωφός a κύπτω, itaque prima eius notio fuit (ob)tusus. Croesi filius si surdus mutus fuisset,

fieri non potuisset, ut umquam loqueretur. Quamquam fabulas populares talia parum curare non sum nescius.

I 46. πρὶν μεγάλους γενέσθαι τοὺς Πέρσας. Quicumque diligenter Herodotum perlegerit, animadvertet, ratione habita ingentis locorum numeri ubi πρὶν ἢ cum Infinitivo iunctum occurrit, ita raro reperiri nudum πρὶν, ut valde probabile sit, paucis illis locis voculam ἢ a librariis perperam omissam esse. Itaque I 76 legerim πρὶν δ' ἢ (pro δὲ) ἐξελαύνειν ὁρμηῆσαι τὸν στρατὸν. IV 93 πρὶν δ' ἢ (pro δὲ) ἀπικέσθαι ἐπὶ τὸν Ἴστρον. VIII 144 extr. πρὶν ᾧν < ἢ > παρεῖναι ἐκεῖνον. IV 180 πρὶν δ' < ἢ > ἀνεῖναι αὐτὰς μάχεσθαι. VI 109 πρὶν < ἢ > τι καὶ σαθρὸν — ἐγγενέσθαι. VI 119 πρὶν μὲν < ἢ > αἰχμαλώτους γενέσθαι. IX 9 πρὶν < ἢ > τι ἄλλο Ἀθηναίοισι δόξαι. IV 179 πρὶν δ' ἢ (pro δὲ) κατιδέσθαι. Interdum variant libri velut IX 13 πρὶν μὲν νυν ἢ πυθέσθαι, ubi ἢ male omittunt PR. Ne forte putes ἢ interpositis aliis particulis recte abesse, vide v. c. VIII 12 πρὶν γὰρ ἢ καὶ ἀναπνεῦσαι et IV 167 πρὶν δὲ ἢ ἀποσεῖλαι τὴν στρατιήν.

I 50. Λυδοῖσι τε [πᾶσι deleverim] προεῖπε πάντα τινὰ αὐτῶν θύειν — τοῦτῳ ὅτι ἔχοι ἕκατος. Speciosius quam verius Stein (ap. Weidmannum, cuius tres editiones, in quibus multa melius constituit quam in ed. critica, Cobetus ignorare videtur) hanc lectionem pro τοῦτο, quod recte exhibet cod. Med., tuetur usu verbi Latini facere cum Abl., quod verbum licet ut Graeca ῥέζειν et ἔρδειν subinde mactandi sensu ponatur, natura tamen a verbo θύειν toto coelo diversum est. Accedit quod H. scribens τοῦτῳ pro ὅτι dedisset ὅτεφ. Mira autem inconstantia idem Stein infra I 216 extr. edidit ᾧ θύουσι ἵππους, licet bonus codex habeat ἵπποισι.

I 56. μετὰ δὲ ταῦτα ἐφρόντιζε. Herodotus, qualis ad nostram pervenit aetatem, promiscue sine ullo aut sententiae aut usus discrimine adhibuit tam plenam formulam μετὰ δὲ ταῦτα (τοῦτο) quam ellipticam, quae ei propria est, μετὰ δέ.

Plena formula μετὰ δὲ ταῦτα tradita est I 2 bis. 50. 56. 211. II 122 init. III 17. 24. 66. 139. VI 8 init. 27. 74. 76. 81. VII 33. 107. 134. 178. IX 15. 17. 28. Accedunt loci ubi est μετὰ δὲ τοῦτο hi: I 85 extr. IV 121 48. VII. 45. 219. VIII 121. Longe longeque saepius servata est formula elliptica: I 11. 22. 61 (bis) 65. 86. 102. 128. 134. 142. 163. 171. 179. 196. 214. II 86. 111 (bis) 124. 125. 131. 141. III 11. 54. 75. 128. 130. 133. 142. 155. IV 3. 14. 43. 78, 114 init. 139. 150. 156. 160. 184. V 16. 17. 21. 24. 28. 37. 40. 46. 52. 56. 57. 72. 75. 103. 105. 121. VI 4. 11. 38. 62. 70. 97. 103. 110. 120. 125. 126. 128. 129 (bis) 134. VII 12. 19. 40 (bis) 41. 55. 100. 148. 206. VIII 46. 67. 113. IX 35. Itaque, si satis diligenter haec collegi, (facile enim unus et alter locus inter legendum me fallere potuit) viginti novem locis legitur formula plena et Attica, octoginta quinque formula elliptica Ionica et Herodotea, quam si quis ubique Herodoto reddendam esse censuerit, me quidem non habebit dissentientem. Tanta enim interpretandi et supplendi occasione ludimagistros non etiam largius usos esse iure mirabimur.

I 59. Τούτων δὴ τῶν ἐθνῶν τὸ μὲν Ἀττικὸν κατεχόμενον ΤΕ ΚΑΙ διεσπασμένον ἐπυθάνετο ὁ Κροῖσος ὑπὸ Πεισιφράτου — τοῦτον τὸν χρόνον τυραννεύοντος Ἀθηναίων. Locum pessime habitum, duce sequenti narratione, sic corrigo: τὸ μὲν Ἀττικὸν κατεχόμενον, τῶς διεσπασμένον, ἐπυθάνετο ὑπὸ Π., nisi forte putas simul transponendum esse. τ. μ. Ἀ., τῶς διεσπασμένον, κατεχόμενον ἐ. ὁ Κ. ὁ Π. Ut confundi solent a libraris voculae ὡς et καί, ita mirandum non est ΤΕΩΣ, male divisum in τε ὡς, peperisse τε καί.

I 59 extr. ξύλων γὰρ κορύνας ἔχοντες εἰποντό οἱ ὀπισθε. Cobet p. 132 ad II 63 ξύλων κορύνας ἔχοντες. „Vitiosum est ξύλων „pro ξυλίνας. Veram lectionem dabit R. ἐκ ξύλων κορύνας. „Hinc emendaverim I 59. <ἐκ> ξύλων.” Fieri potest ut

credam, si vir praeclarus mihi indicaverit quid faciendum sit
loco Aristophaneo Av. 672

ῥύγχος (ῥάμφος Mein.) ὀβελισκοῖν ἔχει

ubi metrum pertinaciter tuetur omisam praepositionem. Praeterea considerandi sunt hi loci Herodotei: VII 2 ῥόπαλα ξύλων τετυλωμένα σιδήρω. II 125 μηχανῆσι ξύλων βραχέων πεποιμένῃσι. V 85 ὡς σφετέρων ξύλων ἔοντα (τὰ ἀγάλματα). IX 97 ἔρκος καὶ λίθων καὶ ξύλων. I 93 κρηπὶς — λίθων μεγάλων. Praepositio additur I 194 οὐκ ἔκ ξύλων ποιεῦντα τὰ πλοῖα, ἀλλ' ἔκ διφθερέων et II 96 πλοῖα ἔκ τῆς ἀκάνθης ποιούμενα, (ubi propter articulum sane praepositio abesse non potest) atque ibidem ἔκ μυρίκης πεποιμένη θύρη. Cum autem sequiorum sermo genitivum materiei qui dicitur fere aboleverit, librarios propensiores fuisse putes ad praepositionem de suo addendam quam ad tollendam, ubi antiqua exemplaria obtulerint.

I 61. Ἰππιέω δὲ γνώμη νικήσαντος. Cobet probat nonnullorum librorum lectionem γνώμην, quae mihi potius deberi videtur librariis usum Herodoti ignorantibus. Namque praeter duos locos II 84 et IX 42, quae ipsi scrupulum iniecerunt, VII 237 et IX 132 legitur quod ad amussim opponitur, γνώμη ἔσσοῦσθαι, qui loci non effugerunt Steinii diligentiam.

I 66, 1. εὐθηνήθησαν. Aliorum librorum lectiones εὐθενήθησαν recte praefert Cobet, et Dindorf dudum sic edidit. Sed suspitione non carere mihi videtur forma passiva pro εὐθένησαν. In Rheso Euripideo vs. 290 ante hos novem annos (in Verslagen en Mededeelingen der K. Acad. 1874, IV 1 81 sq.) correxi:

οὐ χρὴν γεγωνεῖν σ' εὐθενοῦντα ποιμνία

pro εὐτυχοῦντα, cl. Aesch. Eum. 942, quod ignorans Cobet nunc eandem proponit emendationem. Nuperrime autem (Lect. Rheno-traiect. p. 5) cum versos depravatissimos ex Hymno Hom. in Tellurem 9 sq.:

Βρίθει μὲν σφιν ἄρουρα Φερέσβιος ἠδὲ κατ' ἀγροῦς
κτῆνεσιν εὐθηνεῖ, οἶκος δ' ἐμπίμπλαται ἐσθλῶν

sic tentarem:

Βρίθει μ. σ. α. Φ. ἠδ' ἐῖ καρπῶ,
κτῆνεα δ' εὐθηνεῖ κτέ.,

neglexi simul corrigere:

κτῆνεα δ' εὐθενεῖ, οἶκος δ' ἐμπίμπλαται ἐσθλῶν.

I 67. In oraculo dato Lacedaemoniis de Orestis cadavere
Tegeae sepulto duo ultimi versus:

ἔνθ' Ἀγαμεμνονίδην κατέχει Φυσίζοος αἴα.

τὸν σὺ κομισσάμενος Τεγέης ἐπιτάρροθος ἔσση.

qui sanam interpretationem non admittunt, incidi, ut post
mihi apparuit, in eandem coniecturam cum Pauwio optime
olim corrigenti:

ἐπιτάρροθον ἔξεις.

i. e. quo ablato Tegeae adiutorem (ipse) tenebis,
scil. eum cuius praesidio hucusque salva fuit Tegea. Namque,
ut est 68 extr. ἀπὸ τούτου τοῦ χρόνου, ὅπως ἐπειρέοντι (l. πει-
ράατο) ἀλλήλων, πολλῶ κατυπέρτεροι ἐγίνοντο οἱ Λακεδαιμόνιοι.
Ceterum iam antiquitus eos versus depravatos esse testatur
Diodorus in Excerpt. Vat. p. 28.

Utar hac occasione ut alia quaedam oracula Herodotea non
satis integre servata tentem. In responso dato Milesiis (VI 19):

καὶ τότε δὴ, Μίλητε, κακῶν ἐπιμήχανε ἔργων,

ΠΟΛΛΟΙCIN δεῖπνόν τε καὶ ἀγλαὰ δῶρα γενήσῃ κτέ.

numquam intelligere potui, ut hodie scribitur, versum secun-
dum, qui ita demum offensione careret, si Persae, ad quos
illud πολλοῖσιν refertur, forent ἀνθρωποφάγοι. Nisi vero fallit
me opinio, Pythia olim cecinerat:

καὶ τότε δὴ, Μίλητε, κακῶν ἐπιμήχανε ἔργων,

ΟΡΝΙCIN δεῖπνόν τε καὶ ἀγλαὰ δῶρα γενήσῃ,

σαὶ δ' ἄλοχοι πολλοῖσι πῶδας νίψουσι κομήταις,

νηοῦ δ' ἡμετέρου Διδύμοις ἄλλοισι μελήσει.

ut viri caesum, mulieres in servitutem abreptum iri dicantur, quemadmodum ipse H. interpretatur scribens: τότε δὴ ταῦτα τοὺς Μιλησίους κατελάμβανε, ὅτε γε ἄνδρες μὲν οἱ πλεῖνες ἐκτείνοντο ὑπὸ τῶν Περσέων ἐόντων κομητέων, γυναῖκες δὲ καὶ τέκνα ἐν ἀνδραπόδων λόγῳ ἐγίνοντο κτέ. Ad dativi formam ὄρισιν in epica poesi cf. Hom. H 57.

In oraculo Pythico dato Atheniensibus VII 140 legimus vs. 13 sqq.

πολλοὺς δ' ἀθανάτων νηοὺς μαλερῶ πυρὶ δάσειν,
οἳ που νῦν ἰδρῶτι βεοῦμενοι ἐτήκασι
δείματι παλλόμενοι, κατὰ δ' ἀκροτάτοις ὀρόφοισι
αἷμα μέλαν κέχυται προῖδὸν κακότητος ἀνάγκας.

Inauditum est apud veteres etiam in maxima superstitione aedes sudans et cruore (suo) madens, sed haud raro apud utriusque linguae scriptores fit mentio de sudantibus et cruentis simulacris deorum. Hinc nescio an olim librarii pronomem relativum οἳ male referentes ad νηοὺς, cum pertineat ad ἀθανάτους, qui signis suis repraesentantur, depravarint genuinam scripturam quam hanc fuisse suspicor:

οἳ που νῦν ἰδρῶτι βεοῦμενοι ἐτήκασι
δείματι παλλόμενοι, κατὰ δ' ἀκροτάτης κορυφῆσι
αἷμα μέλαν κέχυται προῖδὸν κακότητος ἀνάγκας.

Pro barbara forma βεοῦμενοι vates dixisse videtur ΠΕΟΜΕΝΟΙ, pronuntiandum quasi duplicata liquida βεόμενοι.

Permire quoque de sanguine dictum est προῖδὸν, pro quo expectes Φράζον aut aliquid simile. Verum tam hoc quam obscura ista κακοῖς δ' ἐπικίδνατε θυμόν in oraculi fine poetastri infantiae tribuendum esse crediderim.

Tandem in sortibus datis Lacedaemoniis VII 220

ὤμῖν δ', ὦ Σπάρτης οἰκήτορες εὐρυχώροιο,
ἢ μέγα ἄστυ ἔρικυδὲς ὑπ' ἀνδράσι Περσεΐδῃσι
πέρθεται, ἢ τὸ μὲν οὐκί, ἀφ' Ἡρακλέος δὲ γενέθλης
πενθήσει βασιλῆ Φθίμενον Λακεδαίμονος ΟΥΠΡΟΣ.

non tantum depravatus est versus secundus, quem varie tentavit Stein ap. Weidm., sed etiam quartus. Nam procul dubio verum est:

πενθήσει (sc. τὸ ἄτυ) βασιλῆ Φθίμενον, Λακεδαιμόνος οὔρου.
ut Leonidas audiat more Homericο populi sui οὔρος. Accusativus οὔρον exstat Od. 15, 88. Sed redeamus ad librum primum.

I 67. οἱ δὲ ἀγαθοεργοὶ εἰσι τῶν ἀστῶν ἐξιόντες ἐκ τῶν ἰπέων αἰεὶ οἱ πρεσβύτατοι. Placet Steinii coniectura delete ἀστῶν rescribi iubentis ἐξιόντων, sed simul vide ne transponendum sit οἱ αἰεὶ πρεσβύτατοι.

I 68. ὀρύσσω ἐπέτυχον σορῶ ἑπταπήχει. Quia homo non quaerens, sed forte fortuna loculo incidisse narratur, requiro ἐΝέτυχον. Simili errore I 66, 2 legitur: ταῦτα (oraculum) ὡς ἀΠνευχθέντα ἤκουσαν pro ἀΝενειχθέντα, ut recte legitur I 54 init. et 91, 5. Idem vitium recurrit I 158, 1.

I 68. συμβαλλόμενος δὲ ταῦτα καὶ ἀπελθὼν ἔφραξε Λακεδαιμονίοισι πᾶν τὸ πρήγμα. Legendum συμβαλλόμενος, nec fortasse copula est genuina.

I 69 v. fin. ἐποίησαντο ὄρκια ξεινίης < τε > πέρι καὶ συμμαχίης. Sic legendum est, nam H. notiones cognatas, synonymas et isodynamas iungere solet particulis τε — καί, ut infra ostendam.

I 71 extr. Ταῦτα λέγων οὐκ ἔπειθε (Sandanis) τὸν Κροῖσον. Πέρσησι ΓΑΡ πρὶν (add. ἦ) Λυδοὺς καταστρέψασθαι ἦν οὔτε ἀβρὸν οὔτε ἀγαθὸν οὐδέν. Vocula γάρ documento est, olim praegressum esse: ταῦτα, λέγων < τὸν ἔόντα λόγον, > οὐκ ἔπειθε τὸν Κροῖσον, eadem structura qua est v. c. I 163 ὡς τοῦτο οὐκ ἔπειθε τοὺς Φωκίας. Cf. I 95 ὡς ἄν Περσέων μετεξέτεροι λέγουσι, οἱ μὴ βουλόμενοι σεμνοῦν τὰ περὶ Κῦρον ἀλλὰ τὸν ἔόντα λέγειν λόγον, κατὰ ταῦτα γράψω. Similia reperies I 30. 116 extr. VII 209. Librarium post λέγων fefellit simile λόγον, quod cum duobus vocabulis interpositis scribere neglexit.

I 73, 4. Una repetita littera scribatur: χρόνου δ' ἐ<γ>γε-
νομένου. Cf. I 190 extr. II 124. 175 (ubi librorum scriptu-
ram ἐκγεγονότος emendavit Schwr.).

I 75. ἄνωθεν τοῦ στρατοπέδου ἀρξάμενον διώρυχα βαθέαν
ὀρύσσειν, ἄγοντα μνηοειδέα, ὅπως ἂν τὸ στρατόπεδον ἰδρυμένον κατὰ
νώτου λάβοι, ταύτη [κατὰ τὴν διώρυχα] ἐκτραπόμενος ἀρχαίαν
ρεέθρων. Deleatur glossema ad ταύτη.

I 77 extr. τὸν δὲ παρέοντα καὶ μαχασάμενον στρατὸν Πέρσησι,
Οἷ ἦν αὐτοῦ ξεινικός, πάντα ἀπείρς διεσκέδασε. Duplicatis litteris
reponatur ΟἷΟἷ, ὅσος ἦν αὐτοῦ ξεινικός.

I 78. αὐτίκα δὲ ἔπεμψε θεοπρόπους ἐς τῶν ἐξηγητέων Τε-
λημισσέων. Non est haec Graeca compositio pro Τελημισσέων
τῶν ἐξηγητέων, quod coniecit Stein. Sed etiam facilius expe-
ditur adeo mira librorum scriptura, si sumimus in archetypo
τῶν ἐξηγητέων
fuisse α. δ. ε. θεοπρόπους ἐς Τελημισσέων, et τῶν ἐξηγητέων esse
glossatoris. Ceterum Herodoto et aequalibus reddiderim for-
mam antiquiorem non syncopatam Τελημισσέων, quam praeter
Aristophanis locos apud Steph. B. s. v. Τελημισσός testantur
tituli, seculi Vti, ut docui in libello, Lapidum de dial.
Att. testim. pag. 36 sq.

I 85 in. καὶ δὴ καὶ ἐς Δελφοῦς περὶ αὐτοῦ ἐπετόμφες χρη-
σομένους. Herodotus dicturus Croesum misisse qui sci-
scitarentur, dedisset τοὺς χρησομένους, i. e. οἵτινες χρήσονται.
Sed procul dubio scriptum reliquit ἐπετόμφες χρησόμενος,
quod legitur in ed. Aldina, ut est v. c. I 46 extr. ταῦτα μὲν
νυν τὰ Ἑλληνικὰ μαντήια, ἐς τὰ ἀπέπεμψε μαντευσόμενος
Κροῖσος. Quo loco pro ἀπέπεμψε requiratur ἔπεμψε, si verum
sit quod contendit Cobet p. 78 ad I 53 „ἀποπέμπειν esse
dimittere a se de non redituris”. Sed enim praeterea con-
siderandi sunt hi loci I 47 ἀπέπεμπε ἐς τὴν διάπειραν τῶν
χρησιτηρίων. III 20 οἱ δὲ Αἰθίοπες οὔτοι, ἐς τοὺς ἀπέπεμψε ὁ
Καμβύσης (Ichthyophagos). III 21 init. (de iisdem) βασιλεὺς —

ἡμέας τε ἀπέπεμψε ἐς λόγους τοι ἐλθεῖν κελεύων. V 36 Ἴτσιαῖος μὲν νυν ταῦτα διανοούμενος ἀπέπεμπε τὸν ἄγγελον. V 37 ἀποπεμφθέντος δὲ Ἰητραγόρεω κατ' αὐτὸ τοῦτο. Alia exempla reperies IV 42. 77 bis. V 64 init. VI 4. 94 extr. VII 148 (ἀπόπεμψιν). VII 152 init. 239. VIII 34. 44 init. 110. 140 init. IX 5 init. 50 extr. 60 extr. Malim igitur salva Cobeti reverentia statuere duplici vi gaudere verbum ἀποπέμπειν, ut plerumque quidem respondeat verbo nostro wegzendēn, haud raro tamen verbo quod est afzendēn, itaque non differat a notione verborum ἀποσέλλειν et πέμπειν.

I 87. ἐπιβώσασθαι τὸν Ἀπόλλωνα ἐπικαλεόμενον εἶτι οἱ κεχαρισμένον ἐξ αὐτοῦ ἐδωρήθη, παρασῆναι κτέ. Participium potius a glossatore propter sqq.: τὸν μὲν δακρύνοντα ἐπικαλέεσθαι quam ab ipso scriptore additum esse crediderim.

I 90, 5. Κῦρος δὲ εἶρετο ὅτι οἱ τοῦτο ἐπηγορέων παραίτεοντο. Mirus verborum ordo pro ἐπηγορέων τοῦτο. Nam quaestio directa foret: τί μοι ἐπηγορέων τοῦτο παραίτεη; Post pauca § 4 requiro ἐνετέλλετο θέντας (pro τίθέντας) τὰς πέδας ἐπὶ — τὸν οὐδὸν εἰρωτᾶν κτέ. Syllaba τι nata est dittographia praegressae το.

I 91, 1. λέγεται εἰπεῖν τᾶδε. Haec forma tam raro apparet pro εἶπαι, ut scribere solet H., ut ubique mihi suspecta sit. Similiter ἐνεῖκαι est sola forma Herodotea.

I 93. αἱ ἐνεργαζόμεναι παιδίσκαι. Vehementer mihi suspecta est praepositio ἐν, quae facillime nasci potuit dittographia sequentis syllabae, ut in scriptura minuscula per frequenter confunduntur litterae ν et ρ. Nam et ἐργάζεσθαι et ἐργασίη (cf. II 135) ut de omni quaestu, ita de corporis quoque quaestu usurpari notum est. Quod autem vv. dd. explicant ἐν οἰκήματι, hoc ita ferrem, si οἰκημα vel simile quid praecessisset, aut si alius locus exstaret, ubi verbum compositum similiter adhibitum esset. Similiter vitiosum ἐνεσαλμένους supra I 80 Schaefer correxit scribendo ἐσαλμένους, probante Cobeto.

I 99 init. Ταῦτα μὲν δὴ ὁ Δηϊόκης ἐαυτῷ τε εἰείχεε καὶ

περὶ τὰ ἑαυτοῦ οἰκία, τὸν δὲ ἄλλον δῆμον πέριξ ἐκέλευε [τὸ τεῖχος] οἰκέειν. Sicubi πέριξ apud H. est praepositio, ut reliquae praepositiones, a nomine aut pronomine quod regit, divelli nequit. Cf. I 196. 179. II 91. III 158. IV 36. 152. 180. Quo arguitur h. l. esse adverbium et τὸ τεῖχος reddendum esse magistellis.

I 108. Supplendum arbitror: Ταῦτα μὲν κατὰ τὰς δίκας ἐποίησε, τὰ δὲ δὴ ἄλλα ἐνεκοσμέατό οἱ < ὧδε >· εἴ τινα πυνθά- νοιτο ὑβρίζοντα κτέ.

I 108. Βουλόμενος τὸ γεννεόμενον ἐξ αὐτῆς διαφθεῖραι. Verbum quod est γεννᾶν, gignere, non magis Herodoteum est quam Homericum. Insuper vitiosum est tempus praesens, non enim nascentem (fac hoc significare posse), sed natum infantem Astyages occisurus erat. Quare quod optimi libri habent γεννώμενον hic, ut saepe alias, ex γενόμενον depravatum esse arbitror. Ex Anglicano codice affertur γινώμενον, quod eandem prodit originem.

I 116, 3. Τὸν μὲν δὴ Ἄρτεμβάρεα πέμπει, τὸν δὲ Κῦρον ἦγον ἔσω οἱ θεράποντες. Necessarium arbitror ἐκπέμπει, foras mittit, ut praecedat θέλων ἐκπέμψαι τὸν Ἄρτεμβάρεα. Nec enim apud Herodotum verbum simplex pro ἀποπέμπειν, a se dimittere, absolute usurpatum me legere memini.

I 119. Ἄρπαγος μὲν ὡς ἤκουσε ταῦτα προσκυνήσας καὶ με- γάλα ποιησάμενος, ὅτι τε ἡ ἀμαρτὰς οἱ ἐς δέον ἐγεγόνες καὶ ὅτι — ἐπὶ δεῖπνον ἐκέκλητο. Cobet requirit μέγα provocans ad V 24 et VIII 3, ubi omnes libri servant μέγα. Rectissime sane servant, nam agitur utrobique de una re, de qua μεγάλη absurde dictum foret; hic contra agitur de pluribus prorsus ut III 42, ubi Vaticanus liber, cui merito multum tribuit Cobet, servat μεγάλη, quemadmodum idem codex IX 111 rectissime exhibet μέγα μὲν ποιῶμαι ἀξιεύμενος θυγατρὸς τῆς σῆς, ubi reliquorum librorum lectionem μεγάλη absurdam esse omnes intellexerunt. Recte etiam

Xenophon, Ionum more locutus, Cyrop. V 3. 19 ὅτι ἐγὼ μέγα ποιοῦμαι Φίλιον τοῦτο τὸ χωρίον τοῖς ἐνθάδε συμμάχοις καταλείπων.

Nemo, ut hoc utar, dubitavit quin recte Isocrates IV 143 scripserit τὰ δὲ τῶν βαρβάρων μεγάλα ποιεῖν, neque igitur video quo iure cum Cobeto contendamus apud Herodotum III 42 prave scriptum esse μεγάλα ποιούμενος ταῦτα, quod tamen ad verbum significat magna sibi facere haec, i. e. pro magnis (s. magni) ducere, facere, existimare. Prorsus idem (quae res sententiam meam confirmare videtur) quod inter μέγα et μεγάλα ποιῆσθαι statuo discrimen, intercedit inter δεινόν et δεινὰ ποιέεσθαι. Recte et ordine scriptum est II 161 extr. ταῦτα δὲ δεινὰ ποιούμενοι οὗτοι — ἀπέστησαν, ubi paullo ante eodem sensu de iisdem historicus dixit ταῦτα ἐπιμεμφόμενοι (cf. IV 33), recte etiam IX 107 ὁ δὲ ἐπεὶ πολλὰ ἤκουσε, δεινὰ (sc. ταῦτα) ποιούμενος σπᾶται ἐπὶ τὸν Μασίτην τὸν ἀκινάκην. (Loco IX 33, 6 Σπαρτιῆται δὲ πρῶτα μὲν ἀκούσαντες δεινὰ ἐποίησαν τε καὶ μετίεσαν τῆς χρησμωσύνης male Reiskio probabatur codicis Vat. scriptura δεινὰ ἐποιεῦντο. Non enim principio tantum, ut arbitrator, Lacones rem indigne ferebant, sed etiam cum necessitate victi cederent, at lamentabantur, ἐσχετλιάζον, ut taceam, si altera notione opus foret, Herodoti sermonem requirere δεινόν τε ἐποιεῦντο. Malim tamen δεινὰ τε ἐποιεῦν.) Contra formula δεινόν vel δεινόν τι ποιέεσθαι locum habet, ubi de una re sermo fit, ut I 127 καὶ πάλαι δεινόν ποιούμενος ὑπὸ Μήδων ἄρχεσθαι. Cf. I 13. V 42, al. Saepius vero additur vocula τι, ut III 155. V 33. 87. VIII 15. 93. alibi, semel quod sciam χρῆμα, nempe VIII 16: δεινὸν γὰρ χρῆμα ἐποιεῦντο ὑπὸ νεῶν ὀλίγων ἐς Φυγὴν τραπέεσθαι, ubi tamen nescio an χρῆμα sit grammatici alicuius glossema. IX 110 legitur δεινόν τε καὶ ἀνάρσιον ἐποιέετο. Sed cum a Cobeto dissentiens semper mihi diffidam, aliorum de hac quaestione expecto iudicium.

I 133. Herodotus de Persis haec narrat: *μεθυσκόμενοι ἐώθασιν βουλευέσθαι τὰ σπουδαίεστα τῶν πρηγμάτων. τὸ δ' ἂν ἄδη σφι βουλευομένοισι, τοῦτο τῇ ὑπεραίῳ νήφουσι προτιθεῖ ὁ τέρμαρχος, ἐν τοῦ ἂν ἐόντες βουλευόμεναι· καὶ ἦν μὲν ἄδη καὶ νήφουσι, χρέονται αὐτῶ, ἦν δὲ μὴ ἄδη, μεθειῖσι. Licet nemini auctor sim, ut hac quidem in re sequatur Persarum exemplum, non tamen caret ea agendi ratio omni sensu communi, siquidem vino censebatur et censetur acui ingenii vis, et repetita a sobriis deliberatione cavebatur ne quid inconsultius ageretur, ut omittam simile quid de Germanis memoriae mandasse Tacitum German. 22.*

Verum tam egregie absurda et ridicula sunt verba sequentia: *τὰ δ' ἂν νήφοντες προβουλεύσονται, μεθυσκόμενοι ἐπιδιαγινώσκουσι*, ut festivi alicuius lectoris bonum Herodotum suaviter ridentis annotatiunculam marginalem, sed valde antiquam, ludificari nos suspicor. Quis vero finis aut modus deliberandi fuit Persis, si primum sobrii consilia inibant, tum τὸν νοῦν ἄρδοντες iterum consulebant, deinde sobrii deliberabant quod madidis placuerat, tum ebrii rursus de hoc *ἐπιδιαγινώσκον*, ita pergentes ad infinitum!

I 138. *Ξεῖνον δὲ πάντα τὸν λαμβανόμενον ὑπὸ τούτων* (scil. *λέπρης ἢ λεύκης*). E plurali numero apparet iniuria Naberum in praegressis *λέπρην ἢ λεύκην ἔχη* delere verba *λέπρην ἢ*) πολλοὶ ἐξελεύουσι ἐκ τῆς χώρας. Pro πολλοὶ emendandum censeo *πάλιν*, quod ante me vidit Coraes „lettres inédites” cll. Soph. O. C. 74 sqq. et 224. Eandem vocem Cobet p. 91 reponendum putat I 134 *Οὔτοι δὲ καὶ τῶν δμοῦρων ἦρχον, οἱ δὲ μάλα τῶν ἐχομένων* et pro eodem *μάλα* I 181 et IV 68. Sed praeterea vide II 115. VII 11. 186 init. VIII 66. IX 40. et quae nuperrime Hartman disputavit ad Antiph. V 17 in Studiis Antiphonteis in programme Gymn. Leid. a. 1882, pag. 10 sq.

I 141. Cobet „In lepida Cyri fabula tibicen ad pisces in

„litore palpitantes ita dicit: *παύεσθε μοι ὄρχεόμενοι, ἐπεὶ οὐδ' ἐμέο ἀλλέοντος ἠθέλετε ἐκβαίνειν ὄρχεόμενοι*. Imo vero „ὄρχησόμενοι, non enim saltantes, sed saltaturi dicuntur e mari exire noluisse”. In exemplaris mei margine ipse olim annotavi „aut lege *ὄρχησόμενοι*, aut dele *ὄρχεόμενοι* „incogitanter repetitum, ut abest quoque a verbis proxime „*πραεγρησισσὶς σφραγῶς ἐξελεύσεσθαι ἐς γῆν*.” Utrum verius sit hodie quoque ambigo.

I 144. ἀλλὰ καὶ σφέων αὐτῶν τοὺς περὶ τὸ ἱρὸν ἀνομήσαντας ἐξεκλήσαν [τῆς μετοχῆς] et in fine capituli ἐξεκλήσαν [τῆς μετοχῆς] τὴν ἔκτην πόλιν Ἀλικαρνησσόν. Utroque loco deleto interpretamento (Herodoteum certe foret *μετοχωχῆς*, quam antiquam vocabuli formam servavit fidelissimus veteris sermonis testis Hesychius), intellege τοῦ Τρισπικιοῦ ἱεροῦ.

Ad Ἀλικαρνησσόν scriptum duplici sibilanti vide quae e vetustis titulis sec. Vti collegi in „Lapidum d. dial. Att. test.” pag. 21. Similiter nomina propria in ΟΥΤΤΑ et ΟΥΤΤΑΙC non uno sed duplici C exaranda esse arguit in eiusdem opusculi pag. 36 Τειχιουῖσσα constanter scriptum eadem aetate, confirmante origine ex ΟΕΤΤΑ(ΑΙ). Contra uno sigma scribenda esse Κηφισός, Ἴλισός, Κνωσός, Κορησός, Λάρισα novimus ex iisdem, quibus solis his quidem in rebus testimonii dictio est. Monenda haec videbantur propter ea quae scripsit Cobet pag. 69.

I 148. Prorsus assentior prudenti Cobeti iudicio contra Steinium tuenti Herodoti observatiunculam de terminatione nominum Graecorum festos significantium.

I 150. τὰ ἐπιπλα ἀποδόντων. Haec forma praeterea reperitur I 164. III 135. VI 23. VII 19, sed omnes libri habent ἐπίπλα I 94, 6, quod Herodoteum esse testatur Pollux X 10 scribens Ἡροδοτος, δὲ αὐτὰ ἐπίπλα εἶρηκεν, οἷον ἂ καὶ πλέων ἂν τις ἐπικομιζοίτο, ὡς ἔγγειος καλεῖται κτήσις ἢ λοιπή, cuius loci ope Koen ad Gregorium de dial. Ion. p. 516 apud

Suidam s. v. *ἐπιπλα* correxit *σκεύη τὰ μὴ ἔργεια, ἀλλ' οἶον ἐπιπόλαια. οἱ δὲ ἐπίπλοα* (pro *ἐπίπλεα*) *αὐτὰ Φασιν*. *Scrupulum* tamen incit similis vox τὸ *ἐπίπλοον* (Her. II 47 τὸν *ἐπίπλοον*. Cf. Arist. part. an. IV 1, 3), *omasus*, quacum antiquitus librarius hoc loco (nam aliis Pollucem idem legisse demonstrari nequit) *ἐπιπλα* quantumvis absurde confundere potuit. Vocabuli autem etymologia perquam incerta est.

I 155. Suadente Croeso Cyrus Lydos iubet *κισῶνάς τε ὑποδύειν τοῖσι εἴμασι καὶ κοθόρρους ὑποδέσθαι*, i. e. *τολὴν γυναικείαν φορεῖν*, ut eadem narrans dixit Polyaeus VII 6, 4. Non caret hic locus difficultate, quia in Graecia etiam viri duplex vestimentum (*ιμάτιον* et *χιτῶνα*) gestare solebant, neque alium fuisse Lydis morem Herodotus aut alius scriptor memoriae mandavit. Quare prima facie succurrebat suspitio hic olim lectum fuisse *κισῶνιά τε κτέ.* Sed nihil mutandum esse docet locus II 36, ubi H. de Aegyptiis, in omnibus rebus facientibus contraria Graecis, ita scribit: *εἴματα τῶν μὲν ἀνδρῶν ἕκαστος ἔχει δύο, τῶν δὲ γυναικῶν ἓν ἐκάστη*. Hinc igitur iure efficias Herodoti aetate viros sub miti praesertim Ioniae coelo perraro gestasse *ιμάτιον*, idque non nisi cogente aëris intemperie aut fortasse festis diebus et si quid publici negotii gerendum esset. Apud Atticos quoque saepe commemorantur *γυμνοί*, i. e. *μονοχιτώνες*.

I 159 med. *καὶ ἄλλα ὅσα ἦν νενΟσσευμένα*. Stein in ed. Weidm. a, 1864 receperat Porti correctionem *νενΕΟσσευμένα*, quam necessariam putat Cobet „quod *νοσσεύειν* sit Graeculorum” afferens Phrynichum pag. 206: *Νοσσός, νοσσίον. ἀμφοῖν λείπει τὸ Ε. διὰ τοῦτο ἀδόκιμα*. Sed tamen saepius grammatici *ἀδόκιμα* vocarunt quae quamvis antiqua, ut a communi scriptorum usu remota, ipsis displicebant et, quod caput est, Graeculorum haec esse negat Aeschylus ap. Antiatt. in B. A. 109, 22: *νοσσόν· χωρὶς τοῦ Ε Αισχύλος Κήρυξιν*, negatque Aristophanes Av. 547 *ἀποθεῖν' ἄρ' ἐγὼ σοι / τὰ τε νόττια*

καμαυτὸν οὐκ δκνήσω (Blayd. pro οικήσω), ut Dindorf et Meineke flagitante metro reposuerunt pro τὰ τε νεόττια. Necessaria enim vocula τέ. Similiter idem Dindorf metri causa νολαία reddidit Euripidi Alcest. 105, νανίας eidem Cycl. 28, νανιᾶν Aristophani Vesp. 1069, νανικήν ibidem 1067. Sic θᾶσ' est θέασαι Pac. 906 et Thesm. 280 et ἔα atque ἐᾷ saepe sunt monosyllaba, quemadmodum iam Homerus Od. 21, 233 ἐάσουσι usus est τρισυλλάβως. Non ignoro haec esse poetica, sed poetae ea non admisissent, nisi sermo popularis eiusmodi contractiones legitimas reddidisset. Nihilominus scriptores pedestres Athenienses, quantum novimus, ab eiusmodi scripturis abstinerunt; sed cum Iones ὀρθή pro ἑορτή dixisse constet, non ausim omnium codicum lectionem νεοσσευμένα mutare apud Herodotum, et potius III 111 νεοσιέων et νεοσιᾶς ad formas vulgares ex νοσιέων et νοσιᾶς refictas esse credam. Quamquam fortasse satius est in talibus, quippe incertioribus, sequi codicum sive fidem sive perfidiam. Quod vero ibi quoque νοσιέων exhibet editio Aldina, fortuitum esse potest, licet non ita raro sola Aldina veram lectionem servarit. Exemplo sit locus II 181, ubi optime habet: καὶ νῦν τὰς εἰκόνας αὐτέων εἶναι πεπονθυῖας, τάπερ ζωὰ ἔπαθον, ubi perperam ex omnibus libris edi solet αὶ ζωαί. — Egregio acumine et verissime mox in extremo capite Cobet interpretibus reddidit verba ναί, κελεύω.

b/ I 134. εἰ βούλοιντο Φωκιάδες προμαχεῶνα ἕνα μῦνον τοῦ τείχεος ἐρεῖψαι καὶ οἰκημα ἐν κατιρῶσαι. Interpretantur: regi dedicare. Quamquam dei instar Persae regem venerabantur, non tamen, ut postea imperatoribus Romanis, Persarum regibus aedes nec vivis nec mortuis dedicatae esse videntur, et iure dubites, num Herodoti lectores antiqui verbum sic nude positum intellecturi fuissent. Quare mendosum esse crediderim. Expectatur verbum quod significet κατασκάψαι. In promptu foret conicere κατερῆσαι, (cod. Flor. habet

κατερῶσαι) modo constaret id verbum significare potuisse solo aequare. At licet Schol. Ar. Ach. 341 contendat πεποιῆσθαι ἀπὸ τῆς ἔρας, τουτέστι τῆς γῆς, merito illam derivationem repudiaveris, considerans praeter verbum κατερῶν reliqua composita: ἐξερῶν, ἀπερῶν, συνερῶν, μετερῶν, κατεξερῶν, unde colligas verbum simplex, quod pridem abolitum fuisse videtur, notasse plerumque χεῖν, rarius ῥίπτειν. Quid igitur sub ΚΑΤΙΡΩΣΑΙ delitescat, aliis expiscandum relinquo.

I 165. τὰς Οἰνοῦσσα καλεομένας. Ionicum est Οἰνοέσσα, ut 149 est Αἰγυρόεσσα, quod recte in Αἰγυρόεσσα refoedit Cobet. Mox ex omnibus libris editur ἐν γὰρ τῇ Κύρῳ εἴκοσι ἔτεσι πρότερον τούτων ἐκ θεοπροπίου (Phocaeenses) ἀνεστῆσαντο πόλιν τῇ οὐνομα ἦν Ἀλγαλίη, quod verbum Schweighäuser contra usum interpretatur extruxerant, rectius sane alii incolae pepulerant, ut ipsi ibi habitarent. Fieri quidem potest, ut verbum medium ἀνίστασθαι, quod numquam similiter usurpatum vidi, sic potuerit adhiberi, sed tenet me tamen aliqua suspitio H. scripsisse ἐνεκτῆσαντο, ut legitur v. c. V 23 ἀνδρὶ Ἑλληνι δοῦς ἐγκτήσασθαι πόλιν ἐν Θράκη. Certius est in fine capituli legendum esse: ὑπὲρ ἡμισεας τῶν ἀστῶν ἔλαβε πόθος τε καὶ οἶκος τῆς πόλιος καὶ τῶν ἠθέων, expuncto quod ultimo vocabulo adhaeret in libris et editionibus interpretamentum τῆς χώρας. Cf. I 15. 157. IV 76. V 14. VII 75. 125. VIII 100.

I 166 extr. Supplendum: ἀνέλαβον τὰ < τε > τέκνα καὶ τὰς γυναῖκας καὶ τὴν ἄλλην κτήσιν, ut recte et aliis locis legitur et I 176 συνήλισαν ἐς τὴν ἀκρόπολιν τὰς τε γυναῖκας καὶ τὰ τέκνα καὶ τὰ χρήματα. Vid. supra ad I 69.

I 176. Λύκιοι — ἐσσωθέντες δὲ καὶ κατελιθέντες ἐς τὸ ἄστυ συνήλισαν ἐς τὴν ἀκρόπολιν τὰς τε γυναῖκας καὶ τὰ τέκνα — καὶ ἔπειθεν ὑπῆψαν [τὴν ἀκρόπολιν dele] πᾶσαν ταύτην κτίσθαι. Huius loci ope nuper in Lectionibus Rhe-notraiectinis (ap. Brill. Leidae 1882) pag. 73 Appiano

B. C. IV 80 ed. Mendels. reddidi καὶ τάφος Ξανθίους ἢ πόλις κατελιγηθεῖσιν ὑπὸ Ἀρπάγου τότε ἐγένετο pro ἀμεληθεῖσα.

I 183 init. ἔνθα ἄγαλμα — χρύσειον καὶ — τράπεζα χρυσή — καὶ θρόνος χρυσεὸς ἐστὶ καὶ ὡς ἔλεγον οἱ Χαλδαῖοι, ταλάντων δεκακοσίων χρυσίου πεποιήται ταῦτα. Cum manifesto agatur de pondere et materie, unde haec facta erant, non de pretio quo constiterant, corrigendum est χρυσοῦ.

I 185, 2. Necessario supplendum: τὸν Εὐφρήτην — οὕτω δὴ τι ἐποίησε σκολιόν, ὥστε καὶ (pro δὴ Stein) τρεῖς ἐς τῶν τινα κωμῶν — ἀπικνέεται βέων. τῇ δὲ κώμῃ οὐνομά ἐστι, ἐς τὴν <τρεῖς> ἀπικνέεται ὁ Εὐφρήτης, Ἀρδέρικα. Nisi forte etiam rectius verba satis otiosa ἐς — Εὐφρήτης tribuimus interpretibus.

I 186 extr. Ὡς δὲ τὸ ὄρυχθὲν λίμνη πλήρης ἐγεγόνεε ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ καὶ τὰ περὶ τὴν γέφυραν ἐνεκόσμητο, τὸν Εὐφρήτην [ποταμὸν dele] ἐς τὰ ἀρχαῖα βέεθρα ἐκ τῆς λίμνης ἐξήγαγε. Vide ne aut λίμνη olim ab interprete propter sequentia adscriptum sit, et Her. dederit πλήρες, aut πλήρης sit emblemata. Nam τὸ ὄρυχθὲν λίμνη πλήρης ἐγεγόνεε absurdissime dictum est.

I 187 extr. ἀνοίξας δὲ τὸν τάφον εὗρε χρήματα μὲν οὐ, τὸν δὲ νεκρὸν κτέ. Expectabam ἐνεῦρε.

I 192. οἱ μὲν ἀναβαίνοντες (ἵπποι sc.) τὰς θηλέας δεκακόσιοι, αἱ δὲ βαινόμεναι ἐξακισχίλια καὶ μύριαι ἀνέβαινε γὰρ ἕκαστος τῶν ἐρσένων τούτων εἴκοσι ἵππους. Et concinnius et usui Herodoteo accommodatius scriberetur <ἀνα>βαινόμεναι. In praegressis § 3 editur ex optimis libris ἢ δὲ ἀρτάβη μέτρον ἐὸν Περσικὸν χωρέει μεδίμου Ἀττικοῦ πλέον χοίριξι τρεῖσι Ἀττικῆσι. Cod. Vat. exhibet μέτρον ἐστὶ Π. χωρέον „multo melius” iudice Cobeto. Fugisse videtur virum praeclarum locus II 6 extr.; ubi omnes libri non excepto Vaticano dederunt: ὁ δὲ σχοῖνος (sc. δύναται) ἕκαστος, μέτρον ἐὸν Αἰγύπτιον, ἐξήκοντα σάδια. Cum liber Vaticanus, ut egregie demonstravit ipse

Cobet, sit simul optimus et pessimus testis, non est audiendus, ubicumque reliquorum codicum lectio nullam habet offensionem.

I 188. καὶ δὴ καὶ ὕδωρ ἀπὸ τοῦ Χαόσπεω ποταμοῦ ἅμα ἄγεται — τοῦ μόνου πίνει βασιλεὺς καὶ ἄλλου οὐδενὸς [ποταμοῦ], τούτου δὲ [τοῦ Χαόσπεω τοῦ ὕδατος] ἀπεψημένου πολλὰ κάρτα ἅμαξαι — κομίζουσαι — ἔπονται. Quae uncinis saepsi ab ipso H. profecta esse non possum mihi persuadere.

I 191. τάξας τὴν στρατιὴν ἅπασαν ἐξ ἐμβολῆς τοῦ ποταμοῦ, τῇ ἐς τὴν πόλιν ἐσβάλλει, καὶ ὅπισθε αὐτῆς τῆς πόλιος ἐτέρους τῇ ἐξίει (l. ἐξιεῖ) ἐκ τῆς πόλιος [ὁ ποταμός?], προεῖπε τῷ στρατῷ, ὅταν διαβατὸν τὸ βέεθρον ἴδωνται γενόμενον, ἐπιέναι ταύτῃ ἐς τὴν πόλιν. οὕτω — ἀπήλαυσε αὐτὸς σὺν τῷ ἀχρηίῳ τοῦ στρατοῦ. Locum pessime habitum nihil adiuvit Steinii coniectura ἀπαναεῖσαν pro ἅπασαν manifesto falsa, propterea quod exercitus praeter turbam imbellem quam secum Cyrus abduxit minime ἀπανέστη, sed mansit ad Babylonem utrimque dispositus. Contra e sequenti vocabulo ἐτέρους prorsus constat pro verbis depravatis τὴν στρατιὴν ἅπασαν H. scripsisse quod significet copiarum partem, itaque memor loci Thucydidis I 12, 2, ubi est de parte Boeotiorum ἦν δὲ αὐτῶν καὶ ἀποδασμὸς πρότερον ἐν τῇ γῆ ταύτῃ, corrigendum esse contendo: τάξας τῆς στρατιῆς ἀποδασμὸν ἐξ ἐμβολῆς τοῦ ποταμοῦ. Huic emendationi, qua omnis evanescit loci difficultas, haud exiguam speciem conciliat locus Her. II 103 Σέσωφρις ἀποδασάμενος τῆς ἐωυτοῦ στρατιῆς μόριον, ut taceam verbum δάσασθαι Herodoto esse in deliciis. Praeterea usurpavit διαδάσασθαι IV 145. VIII 121, ἀναδασμός IV 159. 163 et saepissime δασμός. Postquam rarior vox ΑΠΟΔΑΣΜΟΝ in ΑΠΑCΑΝ abiisset, genitivum τῆC στρατιῆC in τῆN στρατιῆN refictum esse, ut qualiscumque exiret sententia, nihil sane est quod miremur.

I 198. λούνται καὶ ἀμφότεροι. Cobet cum Vat. delet καί.

Mirus sane est hic voculae usus. Sed cf. tamen octo locos, quos Stein in ed. exegetica attulit ad I 74. Simile est καὶ πάντων II 50 init. Cf. I 57. 99. V 13. VIII 84. IX 2.

I 199, 3. Ἐν τεμένει Ἀφροδίτης κατέαται ζέφανον περὶ τῆσι κεφαλῆσι ἔχουσαι θάμιγγος πολλὰ < αἰεὶ > γυναῖκες· αἱ μὲν ΓΑΡ προσέρχονται, αἱ δὲ ἀπέρχονται. Sic locus supplendus, nam apparet scriptorem hoc dicere: istarum mulierum numerum numquam valde diminui, aliis enim abeuntibus alias advenire.

I 200. De Babyloniis dicitur: ἐσβάλλουσι (sc. ἰχθύς αὐούς) ἐς ὄλμον καὶ λήναντες ὑπέροισι διὰ σινδόνος, καὶ ὅς μὲν ἂν βούληται αὐτῶν ἄτε μᾶζαν μαξάμενος EXEI, ὁ δὲ ἄρτου τρόπον ὀπτήσας. Aperte huius loci non est ea structura, quam grammatici σχῆμα Σοφοκλεῖον appellant, nec tamen ferri posse videtur Steinii interpretatio „ἔχει, als Speisevorrath”. Ita H., ni fallor, dedisset potius ἀποτίθεται. Ne multa; expectabam ECΘIEI, ἐσθίει.

Quod dicebam ἀποτίθεται et ἀποκείσθαι (unde ἀποθήκη) usurpari de iis quae quis futuros in usus recondit, id usu venit I 202, ubi perperam legitur: κάρπους δὲ ἀπὸ δενδρέων ἐξευρημένους σφι ἐς Φορβὴν κατατίθεται ὠραίους, καὶ τούτους σιτέσθαι τὴν χειμερινήν. Corrigatur ἀποτίθεται, quod verbum recte Suidas s. v. interpretatur ἀποθησαυρίζαι, ἀποταμιεύσαι et Hesychius ἀποτίθεται· συνάγει εἰς τὰς ἀποθήκας. Ad verbi usum confer Xen. Cyr. VI 1, 35. Anab. II 3, 13. Dem. 42, 6. al.

I 202 init. ὁ δὲ Ἀράξης λέγεται καὶ μέζων καὶ ἐλάσσων εἶναι τοῦ Ἴσρου. Cobet „quid absurdius dici potest? H. scripsit μάσσων.” Lenis sane mutatio, quam tamen non accipio. Leve fortasse poterit videri, quod comparativo μάσσων (apud solas poetas obvio) Herodotus non utitur, sed I 50. II 149. alibi usurpat μακρότερος, ut superlativum adhibet μακρότατος, non μήκιστος. E comparativis epicis solum ἄσσον Homero sublegit III 52. IV 3. 5, sed in una formula

epica ἄσπον ἴεναι, superlativo plerumque usus ἀγχοτάτω, raro ἱγχιῖα. Deinde notio μακρός non opponi solet adiectivo μέγας, sed notioni πλατύς. Tandem non memini me usquam legere ποταμὸς μακρός aut βραχύς, sed constanter fluvii audiunt μεγάλοι et μικροί, licet hac quidem in re fieri potest ut fallat memoria, quae mihi non suppetit tam prodigiosa quam Cobeto, et simile est quod apud nostrum legitur μακρὴ διῶρυξ.

Nihil autem me iudice vulgatae lectioni inest absurdi, modo recte eam interpretemur. Discrepabant de Araxe, quem ipse Herodotus non viderat, hominum opiniones. Aliis Istro maior, aliis minor videbatur. Prorsus ita scribit IV 81 Πλήθος δὲ τὸ Σκυθέων οὐκ οἶός τε ἐγενόμην ἀτρεκέως πυθέσθαι· ἀλλὰ διαφόρους λόγους περὶ τοῦ ἀριθμοῦ ἤκουον· καὶ γὰρ κάρτα πολλοὺς εἶναι σφεας καὶ ὀλίγους ὡς Σκύθας εἶναι, quem locum iam comparavit Stein. in ed. exeget. Ad simile loquendi genus pertinet καὶ πλεῦν — καὶ ἕλασσον, i. e. modo plus, modo minus II 18 extr.

I 202, 3. ἐν τοῖσι ἀνθρώποις κατοικήσθαι λέγουσι ἰχθύς ὠμοὺς σιτεομένους, ἐσθῆτι δὲ νομίζουσι [χρᾶσθαι] Φακέων δέρμασι. Multum vereor ne ludimagister hic olim ad explicandos dativos adscripserit verbum χρᾶσθαι, quo omisso structura eadem est quae legitur IV 63 ὑπὸ δὲ οὔτοι οὐδὲν νομίζουσι. II 50 extr. νομίζουσι ἦρωσι οὐδέν. IV 117 Φωνῆ νομίζουσι Σκυθικῆ. Cf. Thuc. I 77 extr. II 38. Qua in re H. promiscue utitur tertio casu et quarto, qui legitur I 142 γλῶσσαν οὐ τὴν αὐτὴν οὔτοι νενομίκασι. II 42 Φωνὴν μεταξὺ ἀμφοτέρων νομίζοντες. IV γλῶσσαν δὲ οὐδεμιῇ ἄλλῃ παρομοίην νενομίκασι. V 97 οὔτε ἀσπίδα οὔτε δόρυ νομίζουσι. Cf. I 173. II 51. II 64. Ad quorum locorum exemplum corrigatur I 215, ubi dicitur de Massagetis σάγαρις νομίζοντες [ἔχειν] et IV 191 οἰκίας νομίζοντες [ἐκτῆσθαι].

I 204. Supplendum puto: τὰ ἐπαίροντά < τε > καὶ ἐποτρύνοντα ἦν, ut solet H. in synonymis.

I 205. γεφύρας τε ζευγνύων. Herodoti aetate dicebatur ζευγνύς, ut recte editur 206 et alibi. Non magis I 209 fero προδεικνύουσι pro προδεικνύσι, ut Iones dicebant pro προδεικνύασι. In hac quoque forma persaepe a librariis H. peccatum est. Difficilius est iudicium de formis πλέειν et comp. pro πλώειν et comp. Fortasse vere statuit Dindorf comm. de dial. Her. p. 42 „Πλώειν et reliqua huius compositorumque tem-
 „pora per Ω scripta apud H. tanto confirmatur exemplorum
 „numero ut locis reliquis quamvis ipsis quoque numerosis
 „in quibus vulgares formae legebantur, Ionicas restituere
 „non dubitem.” Nihilominus scrupulum movet quod semper, quod sciam, intactae manserunt formae Aoristi πλώσαι, persaepe contra in reliquis temporibus iuxta πλώειν apparet πλέειν, ita ut fieri sane possit ut H. ad Homeri exemplum hanc quoque formam admiserit.

I 207. ἐσσωθείς μὲν προσαπολλύεις πᾶσαν τὴν ἀρχήν. Cobet requirit προσαπολλέεις. Equidem potius restituerim antiquam formam praesentis προσάπολλυς propter opposita νικέων δ' οὐ νικᾷς τοσοῦτο κτέ. Haud ita raro H. in emphatica oratione usus est praesenti pro futuro.

I 216 init. Supple τῆς γὰρ < ἄν > ἐπιθυμῆση γυναικὸς Μασσαγέτης et IV 46 τοῖσι γὰρ < ἄν > μήτε ἄσσα μήτε τείχεα ἢ ἐκτισμένα. Incredibile dictu est quam saepe post ΓΑΡ vocula ἄν exciderit, qua de re saepe monuit Cobetus.

Antequam transibo ad librum II, de paucis quibusdam monebo, quae librum I iterum percurrentem me adverterunt.

I 2. ἀρπάσαι τοῦ βασιλέως τὴν θυγατέρα Εὐρώπην. Articulum omittunt Rbdz, non male, si recte abest supra I, 1 ἐλθεῖν ἐπὶ τὴν θάλασσαν γυναῖκας ἄλλας τε πολλὰς καὶ δὴ καὶ τοῦ βασιλέως θυγατέρα, ubi in nullo codice additur. Eadem est varietas in sequentibus: ἀρπάσαι τοῦ βασιλέως τὴν θυγατέρα Μηδείην, ubi articulum omittunt Ppr Rbdz. Moneo, ut alius diligentius hac quidem in re inquirat in usum Herodoteum.

I 12. καὶ μετὰ ταῦτα ἀναπαυομένου Κανδαύλεω ὑπεκδύς τε καὶ ἀποκτείνας αὐτὸν ἔσχε. Cobet „Natura rei requirit ὑπεσδύς. „Cum staret Gyges pone ianuam clam et furtim in cubiculum introiit. Vera lectio est in libris omnibus [habent ὑπεισδύς praeter R in quo est ὑπειδύς. Est autem ὑπεικδύς propius lectionem ὑπεκδύς quam scripturam Cobeto „probatam ὑπεκδύς v. H.], et ὑπεκδύς infelix Sauppianae coniectura est calidius recepta.” Liceat mihi a summo viro dissentire. Praecedunt enim haec: εἶπετο (Gyges) ἐς τὸν θάλαμον τῆ γυναικί. καὶ μιν ἐκεῖνη — κατακρύπτει ὑπὸ τῆν αὐτῆν θύρην κτέ., i. e. ἔπισθε τῆς ἀνοιγομένης θύρας, unde Gyges Candaulis uxorem antea spectaverat nudam (cap. 9). Ergo Gyges, antequam Candaules cubitum iret, iam erat in thalamo, cuius ianua de more introrsus aperiebatur, abscondebaturque igitur, intrante rege, ipsa ostii valva, eaque de causa optime H. usus est participio praesenti ἀνοιγομένης, quod minime usurpatum est pro ἀνοιχθείσης, ut falso explicuit Stein. Si igitur homo iam intus erat, qui quaeso potuit „clam et furtim introire in cubiculum?” Quo vero pacto, si extra stetisset, introeuntem regem fallere potuisset? Sed furtim, ut arbitror, Gyges ad interficiendum Candaulem e latebris prodiit, prorsus ut supra cap. 10 spectata ex iisdem latebris nuda muliere ὑπεκδύς ἐχώρεε ἔξω. Nihil igitur me iudice Sauppiana correctione certius cogitari potest.

I 17. ὅκως μὲν εἶη ἐν τῇ γῆ καρπὸς ἀδρός, τηνικαῦτα ἐσέβαλλε τὴν φρατὴν. Sic mox ὡς δὲ — ἀπίκοιτο — κατέβαλλε et deinde ὅκως διαφθείρει, ἀπαλλάσσετο ἰπίσω. Infra I 68 extr. cum Schaefero legendum ὅκως πειρώατο (pro ἐπειρώατο) ἀλλήλων, πολλῶ κατυπέρτεροι — ἐγίνοντο. Saepe autem more Attico H. imperfecto iterativo addidit ἄν, ut I 196 ἄν ἀνεκέρυσσε et mox ἀνίστη ἄν, II 109 alibi, saepe etiam adhibuit ad Homeri exemplum formas iterativas in ασκον et εσκον, ut I 186—196, quibus multo rarius additur vocula

ἄν, quam numquam addidit Homerus, ita ut tam ineptam abundantiam grammaticis potius quam ipsi Herodoto imputare equidem malim.

I 18. ταῦτα ποιέων (Alyattes) ἐπολέμεε ἔτεα ἕνδεκα. Iniuria spreta videtur Dobrei coniectura <ἐπ' > ἔτεα ἕνδεκα, bellum a patre incohatum traxit in annum XI. Vide sequentia.

I 27, 1. ἐς Σάρδις τε καὶ ἐπὶ σὲ ἐν νόῳ ἔχοντες στρατεύεσθαι. Formula ἐν νόῳ ἔχειν prorsus ut μέλλειν promiscue modo cum praesente modo cum futuro infinitivi construitur. Cf. I 77. 86. III 64. 143. IV 125, 5. VIII 7. 8. IX 11. Sed vitiosus est aoristus ποιήσασθαι VII 157, pro quo lege ποιήσῃσθαι. Similis est ratio verbi ἐπινοέειν, de quo egit Cobet pag. 151 ad II 142, ubi recte corrigit ἐπενόεε τίσῃσθαι τοῖς διάξαντας pro τίσασθαι. Praeterea autem requirō vetustorum titulorum orthographiam constantem τεισεσθαι.

I 37 init. ταῦτα ἀμείψατο. In extr. cap. est ἀμείβεται Κροῖσος τοισίδε et 38 extr. ἀμείβεται — τοισίδε. 43 init. τοιούτοις — ἀμείψατο et ita paene constanter, cum in Accusativo poni soleat more Homerico persona, cui respondetur. Interdum tamen H., si librariis fides, verbo ἀμείβεσθαι dedit eandem structuram, quae propria est verbo ἀποκρίνεσθαι, quod H. cum Ionibus usurpat pro ἀποκρίνεσθαι. Subinde, ubi ipsa verba sequuntur, omittitur pronomēn velut I 46 ἀμείβεται Κροῖσος „ ᾧ παῖ, κτέ. et I 120 εἶπαν οἱ Μάγοι „ εἰ μὲν κτέ., aut in eius locum succedit adverbium ᾧδε, ut I 115, alibi.

I 46 extr. πέμπων εἰ ἐπιχειρέοι ἐπὶ Πέρσας στρατεύεσθαι. Huiusmodi locis in quaestione quid faciendum sit, sive praecedat praesens sive tempus historicum plerumque H. usurpavit coniunctivum, non optativum, qui sequi solet ubi rogatur quid fiat velut mox I 47 ἐπειρωτέοντας ὅτι ποιέων τυγχάνοι — Κροῖσος. Expectes igitur h. l. ἐπιχειρέη. Scrupulum tamen movet locus I 53 ἐπειρωτῶν τὰ χρησθήρια εἰ

φρατεύηται — καὶ εἴ τινα φρατὸν ἀνδρῶν προσθέοιτο Φίλον, quae verba paululum immutata deinde sine bonorum librorum varietate recurrunt. Loco autem V 43 de Dorieo οἴχετο χρησόμενος τῷ χρηστηρίῳ εἰ αἰρέει non mihi persuasit olim Cobet coniciens αἰρέη, quia Dorieus oraculum non rogat, sitne ei occupanda quam petit regio, sed an sit eam occupaturus. Fortasse igitur recte Stein, cl. Hesychii glossa αἰρῶσμεν, Herodoto vindicavit futurum αἰρέω pro αἰρήσω. Cuius futuri non tantum locus citatus a Steinio VI 82 fidem facit, sed fortasse etiam III 155, 4 ἤδη ὦν ἦν μὴ τῶν σῶν δέση (legerim ἐνδέση), αἰρέομεν Βαβυλῶνα, nisi forte ibi usu venit, quod supra ad I 207 dixi de usu Praesentis in emphatica oratione. Nescio autem an in versu Homericο Δ 29. Π 448. X 181

ἔρδ', ἀτὰρ οὐ τοὶ πάντες ἐπαινέομεν θεοὶ ἄλλοι

similiter servata sit antiquissima Futuri forma. Cf. Herod. V 92 extr.

I 47. ἄστα δ' ἂν ἕκαστα τῶν χρηστηρίων θεσπίση. Cobet requirit ἕκαστον. Idem requiri videtur mox 48 initio: ἐνθαῦτα ὁ Κροῖσος ἕκαστα ἀναπτύσσων ἐπ' ἄρα τῶν συγγραμμάτων.

I 62. ἐν δὲ τούτῳ τῷ χώρῳ σφι φρατοπεδευομένοισι οἷ τε ἐκ τοῦ ἄετος φρατιῶται ἀπίκοντο. Scriptores Attici, licet saepe ut erat perfacilis error a librariis peccatum sit, distinxerunt inter φρατοπεδεύεσθαι, castra ponere et ἐφρατοπεδεῦσθαι, in castris esse, ex quo usu h. l. expectes ἐφρατοπεδευόμενος. De Herodoto paene dubites, siquidem in eius codicibus perfectum iis locis, quibus altera notio requiritur, nusquam servatum est.

I 86. κατὰ τὸ χρηστήριόν τε καταπαύσαντα τὴν ἐωυτοῦ μεγάλην ἀρχήν. Expectabam κατὰ τε τὸ χρ. κτέ.

I 134 init. ἐντυγχάνοντες δ' ἀλλήλοισι ἐν τῆσι ὁδοῖσι, τῷδε ἂν τις διαγνοίη, εἰ ὁμοῖοί εἰσι οἱ συντυγχάνοντες· ἀντὶ γὰρ τοῦ προσαγορεύειν ἀλλήλους Φιλέουσι τοῖς εὐόμασι· ἦν δὲ ἢ οὔτερος

ὑποδέεσθαι ὄλιγω, τὰς παρειαὶς Φιλέονται· ἦν δὲ πολλῶ ἢ οὔτερος ἀγενέστερος, προσπίπτων προσκυνέει τὸν ἕτερον. Miror haec nemo. Profecto enim H. narravit eiusdem ordinis hominum alterum alterius os osculari, sed in tradita lectione hoc tantum dicitur „alter alterum osculatur.” Expectamus igitur aut ἀλλήλους Φιλέουσι τὰ στόματα aut quod praetulerim < τὰ σώματα > τοῖς σώμασι. Cf. II 41, 2.

I 155. κεφαλῇ ἀναμάξας Φέρω. Incredibilis est Steinii suspitio hoc participium derivantis a verbo scilicet ἀναμάγω, quod numquam exstare potuisse analogia docet. Neque ἀμαξας, de cuius vocis origine nihil constat, a verbi monstro ἀμαγω duci existimo. Teste Herodiano in carminibus Homericis id vocabulum habuit spiritum lenem, quod quo argumento grammaticus statuatur ignoro.

AD LIBRUM II.

II 2. In narratiuncula de Psammiticho inquirente in populorum vetustatem scribitur: Ἀκούσας δὲ καὶ αὐτὸς ὁ Ψαμμίτιχος ἐπυθάνετο, οἳ τινες ἀνθρώπων βεκόσ τι καλέουσι, πυθνανόμενος δὲ εὗρισκε Φρύγας καλέοντας τὸν ἄρτον. οὕτω συνεχώρησαν Αἰγύπτιοι καὶ τοιοῦτῳ σαθμιστάμενοι πρήγματι τοὺς Φρύγας πρεσβυτέρους εἶναι ἑαυτῶν. Pro πρεσβυτέρους codex Vaticanus habet πρώτους, depravatum, ut videtur, ex προτέρους, quod placere potest propter cap. 2 init.: ἀπὸ τούτου νομίζουσι Φρύγας προτέρους γενέσθαι ἑαυτῶν, τῶν δὲ ἄλλων ἑαυτούς.

II 11, 3. Sinum maris mediterranei, quem H. suspicatur fuisse olim in terra Aegyptiaca, et sinum Arabicum permire dicit σχεδὸν μὲν ἀλλήλοισι συντετραίνοντας τοὺς μυχοὺς, ὀλίγον δὲ τι παραλλάσσοντας τῆς χώρας. Sed quod certa coniectura reperiri poterat συμπεραίνοντας, id ipsum legitur in libro Vaticano et aliis quibusdam. Ambo sinus paene conterminos, exiguo interiecto terrae spatio, habebant recessus.

In proximis verbis: εἰ ᾧν δὴ ἐθελήσει ἐκτρέψαι τὸ βέεθρον ὁ Νεῖλας ἐς τοῦτον τὸν Ἀράβιον (nomen abesse malim) κόλπον, τίμιν κωλύει βέεθρος τούτου ἐκχωσθῆναι praefero eiusdem co-

dicis scripturam *χωσθῆναι*, ut in sqq. de eadem re est *χωσθῆναι* et *χωσθείη*. Composito enim H. utitur de solo aggesta humo exaltando. Cf. II 137. 138.

II 24 extr. τὰ ἐγγχώρια βεύμκτα ΜΑΡΑΙΝΕCΘΑΙ τῶν ποταμῶν. Hoc aequè inepte mihi dictum videtur, ac si Latine marcescere dicas fluviorum scaturigines pro eo quod est exsiccari. Corrigendum suspicor ΑΝΑΞΗΡΑΙΝΕCΘΑΙ. Cf. VII 109 et I 86.

II 32, 3. τὰ δ' ὑπὲρ θαλάσσης τε καὶ τῶν ἐπὶ θάλασσαν καθηκόντων ἀνθρώπων [τὰ κατύπερθε] θηριώδης ἐστὶ ἡ Λιβύη· τὰ δὲ κατύπερθε τῆς θηριώδους ψάμμος τέ ἐστι κτέ. Dele emblemata, inepte interpolatum ex ipsis sequentibus.

Ibidem § 4 necessario supplendum Φωνῆς δὲ οὔτε τι τῆς ἐκείνων τοὺς Νασαμῶνας γινώσκειν οὔτε τι τοὺς ἄγοντας < τῆς > τῶν Νασαμῶνων.

II 34 init. περὶ δὲ τῶν τοῦ Νείλου πηγῶν οὐδεὶς ἔχει λέγειν. Hoc contra mentem scriptoris significat: de Nili vero fontibus nemo potest verba facere, sive orationem habere, sed procul dubio dicere voluit: de Nili fontibus nemo quidquam dicere potest; i. e. οὐδεὶς < οὐδὲν > ἔχει λέγειν. Nam ἔλεγον quidem de iis multi, in quibus ipse H., sed οὐδεὶς οὐδὲν ἔλεγεν.

II 36, 1. Supplendum τοῖσι < μὲν > ἄλλοισι ἀνθρώποισι — Αἰγύπτιοι δέ et § 2 ἀπὸ πυρῶν καὶ κριθῶν ἄλλοι < μὲν > ζώουσι, Αἰγυπτίων δὲ κτέ. In hoc ipso capite plurima sunt notissimae structurae exempla.

II 38. διζήται δὲ ταῦτα ἐπὶ τούτῳ τεταγμένος τῶν τις ἱρέων καὶ ὀρθοῦ ἐστὲ ἄτος καὶ ὑπτίου. Addito ἐστὲ ἄτος vix omitti potuit κειμένου post ὑπτίου.

II 41, 2. τὰς βοῦς τὰς θηλέας Αἰγύπτιοι πάντες ὁμοίως σέβονται προβάτων πάντων μάλιστα μακρῶ. τῶν εἵνεκεν οὔτ' ἀνὴρ Αἰγύπτιος οὔτε γυνὴ ἄνδρα Ἑλληνα Φιλήσειε ἂν τῷ στόματι. Desidero hic claritatem, qua insignis est stilus Herodoti, quem scripsisse suspicor: τῶν (i. e. ὧν) εἵνεκεν < τῆς θυσίης > οὔτ' ἀνὴρ κτέ.

propter quarum sacrificium nec vir Aegyptius nec mulier Graecum virum osculabitur.

Ibidem § 4 ἀνορύξαντες δὲ τὰ ὀστέα ἀπάγουσι [καὶ θάπτουσι] ἐς ἓνα χῶρον πάντες. Emblema ipsa sede arguitur, divelli enim nequeunt verba ἀπάγουσι ἐς ἓνα χῶρον.

II 42, 2. Δοκέειν δ' ἐμοὶ καὶ [τοῦνομα] Ἀμμάωνιο ἀπὸ τοῦδε σφίσι τὴν ἐπωνυμίην ἐποιήσαντο. Dele glossema vocis τὴν ἐπωνυμίην. Quod Graece abundanter dicitur καλέεσθαι οὔνομα, quo provocat Stein, nihil facit ad rem. Ceterum τοῦνομα pro τὸ οὔνομα illegitimam crasin esse rectissime contendit Dindorf.

II 43. καὶ μὴν (recte Dindorf pro μὲν) ὅτι γε οὐ παρ' Ἑλλήνων ἔλαβον τὸ οὔνομα [τοῦ Ἡρακλέος del. Cobet] ἀλλὰ Ἑλληνες μᾶλλον παρ' Αἰγυπτίων καὶ Ἑλλήνων οὔτοι οἱ θέμενοι τῷ Ἀμφιτρυῶνος γόνῳ οὔνομα Ἡρακλέα, πολλά μοι καὶ ἄλλα τεκμήριά ἐστι [τοῦτο οὕτω ἔχειν del. Cob.]. Ad epexegetesin τῶν Ἑλλήνων κτέ. cf. v. c. I 102, sed absurde me iudice hic additur οὔτοι, quod aut delendum aut mutandum in αὐτοί, ut H. dicat: et Graecorum ii ipsi, qui Amphitryonis filium Herculem appellarunt.

II 44. καὶ ἐν αὐτῷ (in templo Herculis Tyrii) ἦσαν στήλαι δύο, ἡ μὲν χρυσοῦ ἀπέφθου, ἡ δὲ σμαράγδου λίθου λάμποντος τὰς νύκτας μέγας. Ingeniosius quam verius Reiske sub depravata voce latere coniecit μέγα Φῶς, nam non solum poetici hoc foret sermonis, pro quo H., qui Φῶς potius dixisset quam Φῶς, scripsisset λάμποντος μέγα, sed etiam apparet ex Theophraste de lapid. c. 25, qui procul dubio h. l. habuit ante oculos, H. scripsisse quod respondeat vocabulo Attico εὐμεγέθης. Unde suspicarer Herodoto reddendum esse <εὐ>-μεγαθέος, pro quo praeter Theophrastem λίθος εὐμεγέθης ex Aristophanis Pluto 534 afferri posset, modo scirem id vocabulum non alienum esse a sermone Herodoti, cui potius tribuerim σμαράγδου λίθου — μεγὰ θεῖ μεγάλου, cl. I 51 κρητῆρας δύο μεγὰ θεῖ μεγάλου. Cf. V 31, al.

II 45 init. Λέγουσι δὲ πολλὰ καὶ ἄλλα ἀΝΕΠΙΣΚΕΠΤΩΣ οἱ Ἕλληνες. Inconsiderate, si recte memini, Graecis est ἀΠΕΡΙΣΚΕΠΤΩΣ.

II 46 extr. Ἐγένετο δ' ἐν τῷ νομῷ τούτῳ ἐπ' ἐμεῦ τοῦτο τὸ τέρας· γυναικὶ τράγος ἐμίσγετο ἀναΦανδόν. τοῦτο ἐς ἐπίΔεξιν ἀνθρώπων ἀπίκετο. Non sine causa Schwh. in lexico Herod. de voce ἐπίδεξις agens de hoc loco dixit „haud satis liquida scriptoris sententia.” Res quae palam fit, nullo modo dici potuit ἀπικνέσθαι εἰς ἐπίδειξιν. Equidem temporis punctum non dubito quin parva lineola fefellerit antiquitus librarii oculos. Nempe historiae parens scripserat τοῦτο ἐς ἐπίΛεξιν ἀνθρώπων ἀπίκετο, i. e. εἰς Φροντίδα, εἰς ἐνθυμίαν. Voluit enim scriptor: Terruit homines eius portenti religio. Non quidem ignoro substantivum ἐπίλεξις eo sensu hodie nusquam reperiri, sed exstitisse tamen fidem facit usus Herodoteus verbi ἐπιλέγεσθαι, quod primum significat secum reputare, deinde curare, non exclusam metuendi et sollicitudinis notione. Vide Schweighauseri annotationem ad VII 149 et eundem in lexico s. v. pag. 259 b. Quod attinet ad locutionem ἀπικέσθαι εἰς ἐπίλεξιν, apte contuleris I 193 καὶ τὰ εἰρημένα καρπῶν ἐχόμενα ἐς ἀπιστίην πολλὴν ἀπικται, sc. τοῖσι μὴ ἀπιγμένοισι ἐς τὴν Βαβυλωνίην. — Si acu rem tetigi, probabile est iam aetate Alexandrina hanc corruptelam Herodoti libros invasisse, siquidem nulla exstat apud grammaticos huius substantivi sic usurpati ¹⁾ memoria.

II 51. ταῦτα μὲν νυν καὶ ἄλλα πρὸς τούτοις, τὰ ἐγὼ Φράσω, Ἕλληνες ἀπ' Αἰγυπτίων <μαθόντες> νενομίκασι, τοῦ δὲ Ἑρμέω τὰ ἀγάλματα ὄρθα ἔχειν τὰ αἰδοῖα [ποιεῦντες] οὐκ ἀπ' Αἰγυπτίων [μεμαθήκασι], ἀλλ' ἀπὸ Πελασγῶν πρῶτοι μὲν Ἑλλήνων ἀπάντων Ἀθηναῖοι παραλαβόντες (= μαθόντες), παρὰ δὲ τούτων ἄλλοι. Sic inserto μαθόντες et deletis quae seclusi, locus aptius decurrit.

1) Comparetur vernacula vox bedenkelijkheid.

Si ποιεῦντες genuinum est, praegredi debuit ὀρθὰ ἔχοντα τὰ αἰδοῖα, quam scripturam utique requiro in iis quae leguntur in fine capituli: ὀρθὰ ἄν ἔχειν τὰ αἰδοῖα τὰ γάλακτα τοῦ Ἑρμῆος Ἀθηναῖοι πρῶτοι Ἑλλήνων, μαθόντες παρὰ Πελασγῶν, ἐποιήσαντο. Similiter priore loco possis: ὀρθὰ ἔχοντα τὰ αἰδοῖα ποιεῦσι, οὐκ ἀπ' Αἰγυπτίων, ἀλλ' ἀπὸ Πελασγῶν κτέ. Quod fortasse praestat. Sed utrobique sufficiat ὀρθὰ ἔχοντα αἰδοῖα.

II 52 init. ἐπανυμῆν δὲ οὐδ' ἄνομα (l. οὔνομα) ἔΠΟΙΕΥΝΤΟ οὐδενὶ αὐτῶν. Constans usus suadet ἔΤΙΘΕΝΤΟ.

Post pauca deleatur ἐπύθοντο male repetitum post ὕστερον πολλῶν.

Paucis intermissis dubito de sanitate verborum ἐπεὶ ἄν ἐχρηστηρίάζοντο, ubi ἐπεὶ contra usum scriptoris est temporale, quo sensu adhibere solet ἐπεὶ τε. Nisi fallor, ἐπεὶ ei est tantum causale, quo sensu numquam posuit ἐπεὶ τε. Recte habet, ut hoc utar, ἐπεὶ 57 extr. ἐπεὶ τέω τρόπῳ ἄν (l. cum Cobeto τέω ἄν τρόπῳ) πελείας γε ἀνθρωπινή Φωνὴ Φθέγγαιτο, recte etiam III 57 init.; ubi verte quoniam. Cf. IV 43. 50. VIII 111. IX 84. al. Hic vero requiro ἐπεὶ τε et IV 10 et VIII 67 bis et VIII 68 et aliis fortasse locis. Quam in rem futurus editor diligenter velim inquiret.

II 55. ἰζομένην δὲ μιν (τὴν πελειάδα) ἐπὶ Φηγὸν αὐδάξασθαι Φωνὴ ἀνθρωπινή ὡς χρεῶν εἶη μαντήιον αὐτόθι Διὸς γενέσθαι, καὶ αὐτοῦς ὑπολαβεῖν θεῖον εἶναι τὸ ἐπαγγελόμενον αὐτοῖσι, καὶ σφέας ἐκ τούτου ποιῆσαι. Valde supine nec stilo Herodoteo haec scripta sunt. Deleto glossemate καὶ αὐτοῦς, transponendo corrige sodes: καὶ σφέας, ὑπολαβεῖν < γὰρ > θεῖον εἶναι τὸ ἐπαγγελόμενον αὐτοῖσι, ἐκ τούτου ποιῆσαι (scil. μαντήιον αὐτόθι).

II 56. πρηθῆναι ἐς Θεσπρωτοῦς, ἔπειτεν δουλεύουσα αὐτόθι ἰδρύσασθαι ὑπὸ Φηγῶ πεφυκυίη Διὸς ἱρόν. Non intelligo eur H. addiderit πεφυκυίας, nisi transponatur: ὑπὸ Φηγῶ αὐτόθι πεφυκυίη (vel πεφυκυίη αὐτόθι) Διὸς ἱρόν. Certe non persuasit mihi Stein adnotans „unter einer natürlichen,

„wirklichen Buche, in Gegensatz zu der bildlich aufzu-
 „fassenden Taube.“ Quercum Dodonaeam re vera exstitisse,
 omnes Graeci noverant, ut arbitror, risissentque Herodotum
 eiusmodi quid docentem. In praegressis καὶ τὴν μὲν αὐτέων
 ἐς Λιβύην, τὴν δὲ ἐς [τὴν] Ἑλλάδα articulum delendum esse
 una cum concinnitate auris admonet.

II 58 extr. νεωστὶ ἐποιήθησαν (πανηγύρεις καὶ πομπαὶ καὶ
 προσαγωγαί). Quippe Herodotus nihil de his apud Homerum
 Hesiodumque legerat.

II 62 init. τῆσι θυσίησι. Dativus temporalis. Vide exempla
 huius usus quae ex titulis collegi in Lapid. test. de
 dial. Att. pag. 47. Versus finem capitis requiro: καίουσι
 καὶ πάντες [τὰ] λύχνα, delete articulo.

II 65, 3. Νόμος δὲ ἐστὶ περὶ τῶν θηρίων ὧδε ἔχων. μελεδωνοὶ
 ἀποδεδέχονται τῆς τροφῆς χωρὶς ἐκάστων, καὶ ἔρσενες καὶ θή-
 λειαι τῶν Αἰγυπτίων, τῶν παῖς παρὰ πατρός ἐκδέκεται τὴν τιμὴν.
 Nescio an diligentius H. scripserit τῶν παῖς παρὰ πατρός
 < καὶ μητρός > ἐκδέκεται τὴν τιμὴν. Facile post πρὸς excidit
 compendium μρδς.

II 67. τὰς δὲ ἄρκτους εἰούσας σπανίας (nulla ursuum in Aegyptio-
 rum monumentis esse fertur effigies) καὶ τοὺς λύκους οὐ
 πολλῶ τεω ἐόντας ἀλωπέκων μέζονας αὐτοῦ θάπτουσι.
 Intelligenti videntur schakali, quibus neque Graece neque
 Latine est proprium nomen. Cum hoc loco componatur III
 102, 2 ubi formicae Indicae describuntur μεγάλα ἐχοντες
 Κυνῶν μὲν ἐλάσσονα, ἀλωπέκων δὲ μέζονα. Canes, quorum tot
 iam antiquitus erant genera magnitudine diversissima, parum
 idoneam praebent mensuram, quare non dubito quin H.
 ibi scripserit Λύκων, qui cum vulpibus multo maiores sint,
 H. schakalos describens II 67 dixit: λύκους οὐ πολλῶ τεω
 ἐόντας ἀλωπέκων μέζονας.

II 70 init. Ἐπεὶν νῶτον ὕς δελεάζει περὶ ἄγκιστρον. Cum
 verbum δελεάζειν accurate respondeat verbo Latino ines-

care, absurde sic scribitur. Dederat H. δέλεαP Θῆ. Subiectum (ὁ θηρευτής) more suo in talibus scriptor non addidit, et interpreti tribuerim quod mox § 2 additur verbis: ἐπεὶ δὲ ἐξεγκυσθῆ ἔς γῆν, πρῶτον ἀπάντων [ὁ θηρευτής] πηλῶ κατ' ὄν ἔπλασε αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμούς. De hac scribendi consuetudine cf. I 132. 195. II 38. 47. IV 22. 67 extr. 172 extr. V 16 extr. VI 119 med.

II 73, 2. De ibi legimus: τὰ μὲν αὐτοῦ χρυσόκομα τῶν πτερῶν, τὰ δὲ ἐρυθρά. Permire dictum, quia avibus comae sunt nullae. Suspicio χρυσόχροα aut potius χρυσοXPόEα, ut II 104 est ὅτι μελάνυχροές εἰσι καὶ οὐλότριχες.

II 77, 3. εἰσὶ μὲν γὰρ καὶ ἄλλως Αἰγύπτιοι μετὰ Λίβυας ὑγιεινέστατοι πάντων ἀνθρώπων τῶν ὠρέων ἐμοὶ δοκέειν εἵνεκεν, ὅτι οὐ μεταλλάσσουνσι [αὶ ὄραι]. Puerile emblema Cobeti, qui multa similia merito deleuit, effugit diligentiam.

II 78. περιφέρει ἀνὴρ νεκρὸν ἐν σορῶ ξύλινον πεπονημένον. Graecum est aut ξύλινον sine participio aut ξύλου πεπονημένον, quod Herodotus dedisse videtur.

II 79 init. τοῖσι ἄλλα τε ἐπάξια ἐστὶ νόμιμα καὶ δὴ καὶ ἄεισμα ἐν [ἐστὶ dele] Λίνος. Optime mox post verba ἐν δὲ δὴ καὶ τὸν Λίνον ἐκόθεν ἔλαβον iam Dindorf deleuit τὸ οὖνομα, manifesto enim non de nomine agitur, sed de cantilena. Post pauca editur καὶ ἀοιδὴν τε ταύτην πρώτην καὶ μούνην σφίσι γενέσθαι, in quibus nullus locus est voculae TE, quam expungo adiuvante libro Vaticano, qui exhibet καὶ ἀοιδὴν τε αὐτὴν κτέ.

II 86 init. Εἰσὶ δὲ οἱ ἐπ' αὐτῶ τούτῳ κατέαται. Olent interpretem quae verba sequuntur καὶ τέχνην ἔχουσι ταύτην. In sequentibus καὶ τὴν μὲν σπουδαιοτάτην αὐτέων κτέ. dubitari potest num hanc superlativi formam admittat dialectus Herodotea. Nam I 8 omnes libri excepto P dederunt τὰ σπουδαιοτέρα τῶν πρηγμάτων et I 133 optimi codices iterum testantur τὰ σπουδαιοτάτα τῶν πρηγμάτων, unde facilis est

suspitio librarios hic et infra (ἄδε τὰ σπουδαῖοτατα ταριχεύουσι) intulisse notiores sibi formas pro σπουδαῖοτάτην et σπουδαῖοτάτα, quas Herodoto reddiderim.

II 89 init. Τὰς δὲ γυναῖκας — οὐ παραυτίκα διδοῦσι ταριχεύειν, οὐδὲ ὅσαι ἂν ἕωσι εὐειδέες κάρτα καὶ λόγου πλεῦνος [γυναῖκες dele]. ἀλλ' ἐπεὶ τριταῖαι ἢ τεταρταῖαι γέγονται, οὕτω παραδίδουσι τοῖσι ταριχεύουσι. Corrige sodes: ΑΠΟγέγονται, i. e. τελευτήσωσι, tertio vel quarto die post mortem. Ad hunc verbi usum cf. II 85. 136. III 111. V 111.

II 90 init. ὅς δ' ἂν — ὑπὸ κροκοδείλου ἀρπασθεῖς ἢ ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ποταμοῦ φαίνηται τεθνεώς. Cobet „Sic recte „R. ἀρπασθεῖς. In AB est ἀρπαχθεῖς, quae neque Ionica neque „Attica forma est.” Equidem tamen pravam formam, correctam in codice Romano, non eripiam Graeculo, quem non intellegentem H. iunxisse ὑπὸ κροκοδείλου ἢ ὑπ' αὐτοῦ ποταμοῦ τεθνεώς de suo interpolasse participium, declarat ipsa verborum compositio, quae additum non fert ἀρπασθεῖς. Nam sin minus, historicus dedisset inverso verborum ordine τεθνεώς (vel potius θανών) φαίνηται. Quantocius igitur deleatur ἀρπασθεῖς.

II 91, 2. τὰ δὲ πρόπυλα τοῦ ἱεροῦ. Non est πρόπυλα vocabulum Graecum, sed προπύλα<ια>, quo cum ceteris omnibus saepissime utitur noster. Illud nusquam alibi, ne apud grammaticos quidem, lectum est et mero calami lapsu natum.

II 93, 3. Verba egregie absurda εἰσὶ δὲ οἱ κέγχρει οὔτοι ἰχθύες sciolo potius tribuam quam Herodoto. Deinde in verbis ἐκ δὲ τῶν περιγινόμενων καὶ μὴ καταπινομένων κέγχρων οἱ τρεφόμενοι ἰχθύες γέγονται subdubito genuina esse verba otiosa καὶ — καταπινομένων, sed multo certius esse arbitror § 3 ἐγχριμπτόμενοι [καὶ ψάοντες] ὡς μάλιστα quae seclusi esse interpretis. Hesychius ἐγχρίμψαι πλησιάσαι, ψαῦσαι, ἐγγίσει. Herodotus saltem more suo dedisset ἐγχριμπτόμενοι <τε> καὶ ψάοντες. Glossema ἄγρια post αὐτόματα II 94 iam ante

me expunxit Cobet p. 138, et ante Cobetum Mehler Mnem. V 74, ad quem locum falsa disputat Stein in ed. Weidm. Ceterum ab usu τῶν ἰσοδυνάμων et synonymorum minime aversus est Herodotus, sed semper ea iunxit particulis τε καί. IV 115 Φόβος τε καὶ δέος. VI 61 Φθόνῳ τε καὶ ἄγῃ. VIII 69 ἀγρόμενοί τε καὶ Φθονέοντες VIII 77 δέος τε καὶ ἀρρωδίη. VIII 101 ἐχάρη τε καὶ ἥσθη. VI 67 ἐπὶ γέλωτί τε καὶ λάσθη. I 69 ἄνευ τε δόλου καὶ ἀπάτης. III 79 βοῆ τε καὶ πατάγῳ. VI 136 extr. σφακελίσαντος τε τοῦ μηροῦ καὶ σαπέντος. IV 161 χλωδός τε ἐὼν καὶ οὐκ ἀρτίπους aliaque quam plurima. Rectissime igitur Stein VI 109 requirit ταῦτα — ἐς σέ < τε > τείνει καὶ ἐκ σέο ἤρτηται, aliique loci eandem medelam expectant. Idem facit H. ubi iungit notiones cognatas ut τέκνα τε καὶ γυναῖκες, idem in copulandis notionibus e regione oppositis, ut ἄμπωτίς τε καὶ ῥηχίη. Magis autem mireris eum scribendi usum (modo sit genuinus) quo iisdem particulis ambo termini iunguntur velut VII 100 extr. ubi est ἐντός τε τῶν προφρέων — καὶ τοῦ αἰγιαλοῦ. Cf. ibidem 33. 85. 200.

Ex iis quae disputavi sequitur III 85 med. corrigendum esse θάρσεέ < τε > τούτου εἵνεκεν καὶ θυμὸν ἔχε ἀγαθόν, ut optime ex codd. editur I 120 θάρσεέ τε τούτου εἵνεκεν καὶ θυμὸν ἔχε ἀγαθόν. De aliis suis locis vidimus et videbimus.

II 95 extr. Dubites num Herodotus eiusmodi δίκτυον s. ἀμφίβληστρον quale hic describit, oculis suis in Aegypto conspexerit. Non retibus piscatoriis, ut arbitror, a muscis cavebant dormientes, sed κωνωπέοις, ut hodieque populi meridionales omnes. Ambo confudit bonus Herodotus.

II 97, 2. Supplendum suspicor: τὰ μὲν γὰρ ἄλλα τῆς Αἰγύπτου πέλαγος γίνεται, αἱ δὲ πόλιες μοῦναι ὑπερέχουσι. πορθμύονται ἄν, ἐπεὶ τούτο γένηται, οὐκέτι κατὰ τὰ ῥέεθρα τοῦ ποταμοῦ ἀλλὰ διὰ μέσου τοῦ πεδίου. ἐς μὲν γε Μέμφιν ἐκ Ναυκράτιος ἀναπλώονται παρ' αὐτὰς τὰς πυραμίδας γίνεται ὁ πλός· ἔστι δὲ οὐκ οὗτος < καταπλώονται, scil. ἐκ Μέμφιος

ἐς Ναύκρατιν >, ἀλλὰ παρὰ τὸ ὄξυ τοῦ Δέλτα καὶ παρὰ Κερκασάρου πόλιν· ἐς δὲ Ναύκρατιν ἀπὸ θαλάσσης — πλέων ἤξειε κατ' Ἄνθυλλαν. Inspicienti tabulam geographicam statim apparebit cur sic facerent. Nam ἀναπλώνοντι a Naucrati Memphin cum recta via ferebat παρ' αὐτὰς τὰς πυραμίδας tum a fluvio remotior minus impediabatur fluctus vehementia. Contra τοῖς καταπλώουσι expediebat sequi quantum poterant Nili alveum qui (cf. c. 15) κατὰ Κερκασωρον σχίζεται ἐς τε Πηλούσιον βέων καὶ ἐς Κάνωβον, ibique efficit τὸ ὄξυ τοῦ Δέλτα. Sic enim decurrentis aquae vehementia adiuti quam celerrime Naucratin pervenire poterant. Insuper fere malim: ἔστι δὲ οὐκ αὐτὸς καταπλώνοντι. Rectissime solus Vaticanus servavit οὐκ pro οὐδ', quod reliqui libri exhibent.

II 100 extr. βῆψαι ἐς οἴκημα σποδοῦ πλέων. Expectes κάμινον — πλέην, sed lenius requiro remedium.

II 101 init. τῶν δὲ ἄλλων βασιλέων οὐ γὰρ ἔλεγον οὐδεμίαν [ἔργων] ἀπόδεξιν κατ' οὐδὲν εἶναι λαμπρότητος. Deleto emblemate cum cod. Vaticano, iunge ἀπόδεξιν λαμπρότητος (i. e. λαμπρῶν ἔργων), quod tam recte dicitur quam βώμην ἀποδέξασθαι VII 223, similia. Nihili est Steinii correctio καὶ οὐδὲν εἶναι λ.

II 104. Σύριοι δὲ οἱ περὶ Θερμῶδοντα κτέ. Quia, ut recte observat Stein, Syrii (teste Her. I 6. 72) habitabant ad orientem Halyos fluvii, non ad Thermodontem, apparet aliud populi nomen excidisse. An forte Σύριοι δὲ <καὶ Παφλαγόνες> οἱ περὶ Θερμῶδοντα κτέ.?

II 106. Conieci: ἐκατέρωθι δὲ ἀνὴρ ἐνέγλυπται (Cobet pro ἐγγέγλυπται) μέγας πέμπτης σπιθαμῆς, τῇ μὲν δεξιῇ χειρὶ ἔχων αἰχμὴν τῇ δὲ ἀριστερῇ τόξα, καὶ τὴν ἄλλην σκευὴν ὡσαύτως· καὶ γὰρ Αἰγυπτίην καὶ Αἰθιοπίδα ἔχει· ἐκ δὲ τοῦ <τέρου> ὄμου ἐς τὸν ἕτερον [ὄμον] διὰ τῶν στηθέων γράμματα ἱρὰ Αἰγύπτια διήκει ἐγκεκολαμμένα, λέγοντα τάδε „ἐγὼ τήνδε τὴν χώραν ὅπλοισι (pro ὄμοισι certatim vv. dd.) τοῖσι ἔμοισι ἐκτησάμην.”

II 109 extr. δοκέει δὲ μοι ἐνθεῦτεν γεωμετρίῃ εὐρεθεῖσα ἐς τὴν

Ἑλλάδα ΕΠΑΝελθεῖν. Schweighäuser in lex. h. l. afferens „ἐπανερχομαι apud nostrum non solum redire significat, „sed et simpliciter transire.” De tam abnormi usu, si verus esset, pluribus, opinor, constaret exemplis. Unicus vero testis etiam suspectior, quod ΕΠΑΝ facile nasci potuit e praegressis ductibus ΕΛΛΑΔα. Equidem legerim ἐς τὴν Ἑλλάδα ἐλθεῖν. Ceterum perrara sunt exempla verbi compositi cum praepositionibus ΕΠΑΝΑ apud Herodotum, ubi eae praepositiones more Atheniensium respondent praepositioni Latinae RE. Nam semel legitur VII 138 ἐπάνειμι ἐπὶ τὸν πρότερον λόγον, pro quo est ἀνειμι in simili formula I 140, semel I 91 οὐ συλλαβῶν τὸ ῥηθὲν, οὐδ' ἐπανειρόμενος.

II 114. ἀντιπέμπει πρὸς ταῦτα ὁ Πρωτεύς λέγοντα τάδε. Potuerat Herodotus scribere τὸν ἐρέοντα, sed scripsit λέγων τάδε, quod dittographia abiit in λέγοντα τάδε. Nova corruptela est in R. λέγοντας τάδε.

II 115, 7. εἰρώτα τίς εἶη καὶ δόκθην πλέει. Cobet ad I 35 hanc scribendi anomaliam Herodoto abiudicat. Stein ibi praeter h. l. affert III 156. IV 145. VII 234, et, quod aliquanto plus me movet, Homeri locum Od. α 170, qui propter metrum vitari non potuit.

II 117. οὐχ ἦκιστα, ἀλλὰ μάλιστα. Hanc abundantiam prorsus esse stili Herodotei non potest melius apparere quam ex loco III 69 extr. Μαθοῦσα δ' οὐ χαλεπῶς, ἀλλ' εὐπετέως οὐκ ἔχοντα τὸν ἄνδρα ὄτα, ubi nemo grammaticus interpolaturus erat ἀλλ' εὐπετέως. Vide etiam ex multis similibus locis V 55 οὐδὲν ἔσπον ἀλλὰ καὶ μάλλον τὸν νηὸν μισθοῦνται — τὸν νῦν ἐόντα, τότε δ' οὐκω οἰκοδομησάται.

II 120, 1. Necessario supplendum: ὥστε — τῇ πόλι κινδυνεύειν < ἄν > ἐβούλοντο.

II 121, α). βουλόμενον δὲ αὐτὸν ἐν ἀσφαλΕΙΗΙ τὰ χορήματα θησαυρίζειν. Requiro ἐν ἀσφαλΕΙ, i. e. ἀσφαλΕί. Prope finem male editur ἀδείην pro ἀδειαν, ut recte dedit Dindorf e libris.

Paullo ante non toleranda est in Ionico scriptore Attica crasis τάνθρώπου pro τῶνθρώπου.

II 122. ἐς τὸν οἱ Ἕλληνες αἶδην νομίζουσι [εἶναι]. Infinitivum recte omisit qui locum affert Athenaeus pag. 410. Insuper malim οὐνομάζουσι.

II 123. τούτῳ τῷ λόγῳ (de metempsychosi sermo est) εἰσὶ οἱ Ἕλλήνων ἐχρήσαντο οἱ μὲν πρότερον, οἱ δὲ ὕστερον. Apposite Stein attulit locum Empedoclis ex Καθαρμοῖς:

Εὐτέ τις ἀμπλακίῃσι Φόνῳ Φίλα γυῖα μίην,
ἢ ὅς καὶ ἐπίορκον ἀμαρτήσας ἐπομόσση
δαίμων κτέ.

Non potuit vetustissimus poeta uti forma semibarbara ἀμαρτήσας pro ἀμαρτών, quales decrepita Graecia coepit usurpare, sed scripsit, si mihi credis:

ἢ ὅς καὶ ἐπίορκον ἀμαρτή < ὄρκον > ὁμόσσας.

Apud eundem vs. 369:

ἔστιν Ἀνάγκης χρῆμα, θεῶν ψήφισμα παλαιόν, κτέ.

nondum me poenitet olim proposuisse ῥῆμα, ut sit fatum, effatum.

Prope capitis finem, ut ad Herodotum revertar, pro πετεινά in codice R est πτηνά, et C voci πετεινά suprascriptum habet H. Reddatur nostro forma Ionica πετηνά, quam optimi libri AB tuentur in loco III 106, ubi iterum male praelata est forma Attica. Nempe Attica sunt πτηνά et πετεινά, Ionicum πετηνά, Epicum πετεηνά.

II 125, 3. εἴ τε καὶ τὴν αὐτὴν μηχανὴν ἐοῦσαν μίαν τε καὶ εὐβάστακτον μετεφόρεον ἐπὶ στοίχον ἕκαστον, ὅπως τὸν λίθον ἐξελοῖεν. Melius intellegam ἔλκοιεν, ut praecedit ἀπὸ δὲ τούτου δὲ ἐπὶ τὸν δεύτερον εἶλκετο στοίχον ἐπ' ἄλλης μηχανῆς. Similiter corrigendus videtur locus V 33: τοῦτον δῆσαι διὰ θαλαμῆς διελόντας τῆς νεῆς κατὰ τοῦτο ἔξω μὲν κεφαλὴν ποιεῦντας ἔσω δὲ τὸ σῶμα, ubi Wesselingi coniectura διελώντας peccat contra Graecitatem. Nam ἐλᾶν ubique est Futurum. Cf.

I 207. VII 8. 10. V 52 cett. Melius coniectum est *διείροντας*, sed leniore manu corrigas *διέλ<κ>οντας*.

II 127, 3. Ὑποδείμας δὲ τὸν πρῶτον δόμον λήθου Αἰθιοπικοῦ ποικίλου, τεσσεράκοντα πόδας ὑποβάς [τῆς ἐτέρης τῶ αὐτὸ μέγαθος] ἐχομένην τῆς μεγάλης οἰκοδόμησε. Stein „tauwò μέγαθος „ist verderbt, oder durch eine Lücke bezuglos geworden. „Auch τῆς μεγάλης gleich nach τῆς ἐτέρης ist auffallend.“ Hoc video deletis verbis τῆς — μέγαθος locum apte decurrere. Num forte insolitum illud ὑποβάς peperit interpretamentum τῆς ἐτέρης κατὰ τὸ μέγαθος?

II 129, 3. ἐόντι δὲ ἠπίω τῶ Μυκερίω κατὰ τοὺς πολιήτας. Permire dictum pro *πρός*, quod nescio an substituendum sit. Eandem confusionem nuper notavi in duobus locis Thucydideis Mnem. XI p. 63. Suspectum quoque κατὰ Herod. VII 145 τοὺς κατ' ἀλλήλους ἐόντας πολέμους, ubi similiter expectes *πρός*.

Ibidem § 4 καὶ βουλόμενον περισσώτερόν τι των ἄλλων θάψαι τὴν θυγατέρα, ποιήσασθαι βοῦν ξυλίνην κοίλην, καὶ ἔπειτεν καταχρυσώσαντά μιν ταύτην ἐν αὐτῇ θάψαι [ταύτην δὴ τὴν ἀποθανοῦσαν θυγατέρα]. Verbosum esse scio Herodotum, sed fieri tamen nequit ut praegresso ταύτην ipse haec verba addiderit.

II 133. ἐλθεῖν οἱ μαντήιον ἐκ Βουτοῦς πόλιος ὡς μέλλοι ἐξ ἔτεα μόνον βιοῦς τῶ ἐβδόμῳ τελευτήσειν. Expectes ἐπιβιοῦς, aut lenius ἐξ <ἔτι> ἔτεα μόνον βιοῦς κτέ. Post pauca suppleverim: ἐκ δὲ τοῦ χρηστηρίου αὐτῶ δεύτερα ἐλθεῖν <ἔπεα> λέγοντα τούτων εἶνεκεν καὶ συνταχύνειν αὐτὸν τὸν βίον, nam ἔπεα audiri posse nego.

II 135, 3. ἐπεθύμησε γὰρ Ῥοδάπις μνημίον ἐωυτῆς ἐν τῇ Ἑλλάδι καταλιπέσθαι, κτέ. In perfrequency apud nostrum locutione λιπέσθαι sive καταλιπέσθαι μνημίον s. μνημόσυον, ut par est propter verbum medium, Herodotus non solet addere pronomen reflexivum, quod praeter h. l. semel adscriptum vidi IV 166, aliena manu, ut arbitror, utrobique.

Optime, ut hoc utar, additur eodem loco in verbis τοῦτο ἀναθεῖναι ἐς Δελφούς μνημόσυνον ἑωυτῆς, optime quoque adderetur, si pro καταλιπέσθαι scriptum esset καταλιπεῖν, ut est v. c. apud Platonem Rep. X p. 599 B καὶ πειρῶτ' ἂν πολλὰ καὶ καλὰ ἔργα ἑαυτοῦ καταλιπεῖν μνημεῖα, qui paulo post sub C scribens ἢ πῖνας μαθητὰς ἰατρικῆς κατελίπετο recte non addidit ἑαυτοῦ.

Paucis intermissis, corrigatur: τῆς ὧν δεκάτης τῶν χρημάτων ποιησαμένη ὀβελούς βουπόρους πολλούς σιδηρέους, ὄσους (pro ὄσον) ἐνεχώρηε [ἢ δεκάτη dele] οἱ, ἀπέπεμπε ἐς Δελφούς, i. e. quot poterat, ut ἐνεχώρηε sit verbum impersonale = ἐνεδέχeto.

In sequentibus legerim: Φιλέουσι δὲ κως ἐν τῇ Ναυκράτι ἐπαφρόδιτοι γενέσθαι [αἱ dele] ἑταῖραι τοῦτο μὲν γὰρ αὕτη, τῆς πέρι λέγεται ὅδε ὁ λόγος, οὕτω δὴ τι κλεινὴ ἐγένετο ὡς (corrigere ὥστε) καὶ πάντες οἱ Ἕλληνες Ῥοδάπιος τὸ οὔνομα ἐξέμαλον τοῦτο δὲ ὕστερον ταύτης <ἐτέρη>, τῇ οὔνομα ἦν Ἀρχεδίκη, αἰδίμος <μὲν> ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα ἐγένετο, ἔσπον δὲ τῆς ἐτέρας περιλεσχήμευτος.

II 137 extr. ὕψηλέων δὲ καὶ ἑτερέων γενομενέων ἐν τῇ Αἰγύπτῳ πόλιων, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ μάλιστα ἢ ἐν Βουβάστι πόλι ἐξεχώσθη, ἐν τῇ καὶ ἱόν ἐστι Βουβάστιος κτέ. Perdurum est intelligere ἢ ἐν Βουβ. π. γῆ, quod substantivum omittitur tantummodo ubi significat χώρην, nec iungi solet cum composito verbo ἐκχοῦν, sed cum simplici χοῦν. Audacter rescripserim ἢ Βούβαστις πόλις, quod labem suscepisse videtur ex interpretamento ἐν Βουβάστι πόλι adscripto olim a ludimagistro ad verba sequentia ἐν τῇ. In praegressis nescio an verius legeris: καὶ οὕτω ἔτι αἱ πόλιες ἐγένοντο ὕψηλότεραι τοῦ μὲν γὰρ πρώτον <ἐξ>εχώσθησαν κτέ.

I 141, 1. τὸν ἐν ἀλογίῃσι ἔχειν παραχρησάμενον τῶν μαχιμῶν Αἰγυπτίων, ὡς οὐδὲν δεησόμενον αὐτῶν. Cum genetivus ferri nequeat, nec lenissima sit emendatio τοὺς μαχιμούς,

haud scio an corrigendum sit τὸ μάχιμον, collective dictum ut II 165 extr. VII 186, alibi. Fieri potest ut glossema τῶν μαχίμων adscriptum ad sequens αὐτῶν huic quoque corruptelae ansam dederint.

II 141 vers. fin. ἐνθαῦτα ἀπικομένου (recte Bekker pro ἀπικομένους), τοῖσι ἐναντίοισι [αὐτοῖσι del. Reiske] ἐπιχυθέντας κτέ. Admodum mihi suspecta est in Herodoto haec Attica forma vocabuli pro ἀντίοισι. Ni egregie fallor, noster neque ἐναντίος dixit neque ἐναντιοῦσθαι neque ἐναντία, quae formae rarissime fiunt obviam pro ἀντίος, ἀντία, ἀντιοῦσθαι, quae sunt admodum frequentes. Similiter κκαταντίον est Herodoteum, non κατεναντίον, quod nusquam, ἀπαντίον, non ἀπεναντίον, quod semel, sed iniuria, legitur VII 55.

II 148, 2. Supplendum videtur: εἰ γὰρ τις τὰ ἐξ Ἑλλήνων τείχεά τε καὶ ἔργων ἀπόδεξις συλλογίσαιτο, ἐλάχιστος πόνου τε ἂν καὶ δαπάνης Φανείη ἔδντα < α', i. e. ἐνός > τοῦ λαβυρίνθου τούτου.

II 149, 1. ἡ Μοίριος — λίμνη — τῆς τὸ περίμετρον τῆς περιόδου εἰς στάδιοι ἐξακόσιοι καὶ τρισχίλιοι. Suspectum habeo quod otiose additur τῆς περιόδου. Cf. I 185 et II 41. Non ita offenderem, si legeretur τὸ μέτρον τῆς περιόδου.

II 156, 4. Ἀπόλλωνα δὲ καὶ Ἄρτεμιν Διονύσου καὶ Ἴσιος λέγουσι εἶναι παῖδας, Λητοῦν δὲ τροφὸν αὐτοῖτι καὶ σώτειραν. Memorabile hoc est, quod omnes hucusque criticos fefellisse permiror, exemplum glossematis introducti in textum pro genuino, quod explicabatur, vocabulo. Nihil enim certius esse potest quam H. scripsisse Δήμητρος pro Ἴσιος, quod ipse prodit hac animadversione: Αἰγυπτιστὶ δὲ Ἀπόλλων μὲν Ὠρος, Δημήτηρ δὲ Ἴσις, Ἄρτεμις δὲ Βούβραστις.

II 161 extr. δοκούντες τὸν Ἀπρίην ἐκ προνοίης αὐτοὺς ἀποπέμψαι ἐς Φαινόμενον κκκόν. Longe usitatius est eo sensu πρόοπτον (προῦπτον), quod scriptor usurpavit IX 17. Hesychius προῦπτον· πρόδηλον, Φανερόν.

II 164 sqq. Sola τῶν ἐπικούρων mentio in praegressis ansam dedisse videtur huic expositioni de populi Aegyptiaci ordinibus. Προσθήκας (ἐμβολὰς diceret Thucydides, παρεκβάσεις sequiores) γάρ μοι ὁ λόγος ἐξ ἀρχῆς ἐδίξητο scribit IV 30.

II 173, 2. τὰ τόξα — ἐκραγείη ἄν. Immo διαρραγείη. Verbo ἐκραγῆναι suus locus est VI 129 extr.

II 178, 1. Requiro: τοῖσι δὲ μὴ βουλομένοισι αὐτῶν <ἐν>-οικεῖν, αὐτόσε (pro αὐτοῦ) δὲ ναυτιλλομένοισι ἔδωκε χάρους ἐνιδρύσασθαι βωμοὺς καὶ τεμένεα θεῶσι.

II 181. ὁκότε ἔλθοι πρὸς αὐτὴν ἐμίσηγετο. Hoc sensu Graecum est παρ' αὐτήν.

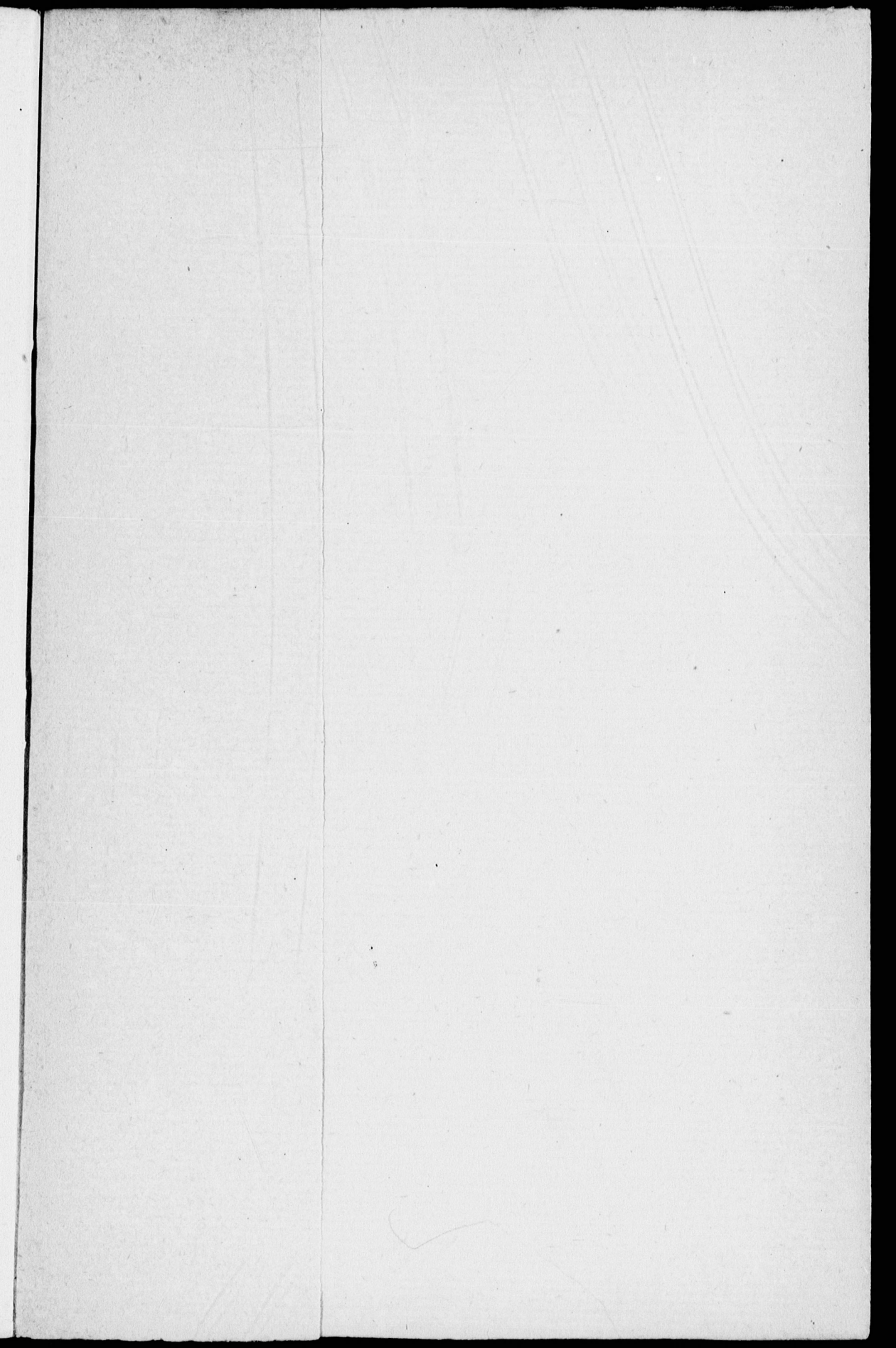
Si quid ex iis quae in reliquum Herodoti opus annotavi reliquum mihi fecerit maius acumen et uberior doctrina, quod quidem operae pretium esse videatur, erit id novae commentationis argumentum. Nunc manum de tabula.

ADDENDUM.

Pag. 22, adn. ad I, 165 extr. Ab Herodoto PHILOSTRATUS cum alia mutuatus est, tum hunc usum vocabuli ἦθη. Hinc corrigatur locus ex Apollinii Tyanensis vita I 23 p. 14 (in Kayseri ed. Teubn. est I, 24): ἰχθῦς ἐκπεπτωκότες τῆς θαλάττης ἐν τῇ γῇ ἤσπαιρον θρῆνον ἀνθρώπων ἰέντες καὶ ὀλοφυρόμενοι τὸ ἐκβεβηκέναι ΤΟΥ ΘΘΟΥC. Nam Philostratus scripsisse videtur ΤΩΝ ΘΘΩΝ. Ex ipsa Apollonii vita vide pag. 57. 182. 209. 210. 322 ed. Kays.

LOCI IN TRANSCURSU TENTATI.

EMPEDOCLES <i>ἐν Καθαρμοῖς</i>	pag.	43
EURIPIDES, Rhes. 290	"	10
HESYCHIUS s. v. <i>ἐκτριβῆναι</i>	"	7
Hymnus Hom. in Tellurem 9 sq.	"	11
PHILOSTRATUS, vit. Apoll. I 23, p. 14	"	47
HERODOTUS III 102	"	37
" IV 191	"	26
" V 33.	"	43
" VI 13.	"	11
" VII 120	"	7
" VII 140	"	12
" VII 157	"	29
" VII 220	"	12 sq.
" VIII 16.	"	16

Verkrijgbaar bij J. L. BEIJERS te Utrecht.

- Dr. H. van Herwerden**, *Analecta critica ad Thucydidem, Lysiam, Sophoclem, Aristophanem et comicorum Graecorum fragmenta* f 0,90
- , *Animadversiones philologicae ad Theognidem. Accedunt miscellanea critica in lyricos Graecos* „ 1,—
- , *Exercitationes criticae in poeticis et prosaicis quibusdam Atticorum monumentis. Accedit descriptio codicis Ambrosiani, quo continetur fragmentum onomastici Polucis, cum praecipuarum lectionum clencho* „ 2,70
- , *Spicilegium Vaticanum continens novas lectiones in hist. Graecorum excerpta, quae primus edidit Ang. Maius, prolatae e palimpsesto Vaticano denuo excusso additis commentariis criticis cum in reliquorum tum in Diodori, etiam quae alibi extant, excerpta* „ 2,40
- , *Studia Thucydidea. Accedunt analecta scenica* „ 2,45
- , *Plutarehea et Lucianea cum nova Marciani codicis collatione* „ 1,25
- , *Oratio de moribus Graecorum aetate Homerica* „ 0,80
- , *Lapidum de dialecto attica testimonia* „ 0,90

Dr. W. H. van de Sande Bakhuyzen, *De parodia in comoediis Aristophanis. Locos ubi Aristophanes verbis epicorum, lyricorum, tragicorum utitur, collegit et illustravit* „ 3,—

Dr. H. Th. Karsten, *Commentatio critica de Platonis quae feruntur epistolis, praecipue tertia, septima et octava* „ 1,25

Dr. A. G. H. P. van den Es, *Commentatio de Demosthenis Midiana* „ 0,60

Montanus de Haan Hetteema, *Idioticon Frisicum. Friesch-Latijnsch-Nederlandsch Woordenboek, uit oude handschriften bijeenverzameld* „ 8,40